هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

93

سالّی/ 2013 – بەرگی نەوەت و سێ

چاپی یەکەم/ سالّی 2013

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (25) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوارشەممە 2013/5/29 ل 5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (26) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/6/3 ل 81

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (27) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/6/4 ل 109

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (28) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/6/5 ل 195

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (29) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/6/10 ل 233

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (30) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/6/12 ل 291

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (31) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/6/17 ل 353

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (32) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/6/18 ل 365

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (33) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/6/19 ل 385

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (34) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/6/25 ل 457

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (35) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2013/6/30 ل 511

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

کاتێ ئەو یاسایە ئێمە تەئجیلی ئەکەین چ یاسایەك لە کوردستان جێ بەجێ ئەبێ؟ یاسای کۆن جێ بەجێ ئەبێ، ئەمەوێ ئەوە بڵێم، ئێستا هەم قانونی مەدەنی جێ بەجێ ئەبێ، هەم ئەم ڕوون کردنەوەش دەلالەتی ئەوە بوو کە هیچ کێشەمان نیە، چونکە قانونی مەدەنی جێ بەجێ ئەکرێ، ئەمە ئەبێ لیژنەی یاسایی ڕوون کردنەوە بدات، کاتێ ئەوە هەڵدەپەسێرین هیچ یاسایەکی تر جێ بەجێ نەکرێ جگە لە یاسای (79)، وایە کاك عەونی؟

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وابزانم پێویست ناکات ئێمە جوابی بدەینەوە، پرۆژەکە لەبەردەممانە، حەسر کرایە ئایا تەمدیدەکە بۆ ماوەی ساڵێك بێ یان دوو ساڵ؟ ئێستا موناقەشە لەسەر ئەوەیە

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

یەك، یەك بیخوێنەوە با بیخەینە دەنگەوە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ ماوەی ساڵێك بەو شکلەیە:

الماده اولی:

تمدد فتره ایقاف العمل باحکام قانون ایجار العقار رقم (9) لسنه 2008 لغایه 2014/7/15

ئەوە بۆ ساڵێکە

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە بۆ ساڵێکە کێ لەگەڵ دایە؟ (5) کەسە، کێ لەگەڵ نیە؟ دیارە زۆرینە لەگەڵ نەبوو، فەرموو

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ ماوەی دوو ساڵ:

الماده اولی:

تمدد فتره ایقاف العمل باحکام قانون ایجار العقار رقم (9) لسنه 2008 لغایه 2015/7/15

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ (54) کەس لەگەڵ دایە، کێ لەگەڵ دا نیە؟ (20) کەس لەگەڵ دا نیە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، ئومێد ئەکەین.....فەرموو کاك عەونی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

عینوانی قانونەکەی بەو شکلەی ئەبێ:

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك جمال

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو مولاحەزەم نووسیە بۆ لیژنەی یاسایی، عینوانەکە قانون (ایقاف) نابێ، (قانون تمدید ایقاف العمل) ئەبێ، چونکە ئەگەر بێتو ئیقاف بێ مەعنای ئەوەیە ئەوەستێ، نا، خۆی لە ئەسڵدا وەستاندیە، ئێمە چی ئەکەین؟ درێژە ئەکەین، سوپاس

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکەی کاك جمال راستە، (قانون تمدید ایقاف العمل بقانون ایجار العقار رقم (9) لسنه 2008 فی اقلیم کوردستان - العراق

ماددەی دووەمی قانونەکە

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون

ماددەی سێیەم

ينفذ هذا القانون اعتبارا من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، ئەومێد ئەکەین ئەوە لە سالّحی.....هەموو قانونەکە کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (20) کەس لەگەڵ دا نیە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، ئومێد ئەکەین ئەمە ببێتە هۆی چارەسەر کردنی هەندێ لە کێشەکانی ئێستا دروست بووە لە شارەکانی کوردستان، ئێستا دێینە سەر خاڵی دووەمی بەرنامەی کار (خستنەروو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری یاسای هەموار کردنی حەوتەمی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1) ی سالّی 1992 ی هەموار کراو)، فەرموو، لیژنەی ناوخۆ نوێنەرتان فەرموو بۆ سەر سەکۆی لیژنەکان، فەرموو

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

برگەی دووەمی بەرنامەی کار:

خستنەروو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری یاسای هەموار کردنی حەوتەمی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1) ی ساڵی 1992 ی هەموار کراو)،

دوو پرۆژە لە لایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کرابوو بۆ هەموار کردنی حەوتەمی یاسای پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1) ی ساڵی 1992، و لە ئەنجامی ئاراستە کردنی بۆ لیژنەکانی پەیوەندیدار و ئەندامانی پەرلەمان هەردوو لیژنە دوێنێ ئێوارێ کۆبوونەوەی خۆمان ئەنجام دا، و توانیمان ڕاپۆرتێکی ئەتوانم بڵێم بە تەوافق ئامادەی بکەین بۆ هەردوو پرۆژەکە کە ئێستا لەبەردەم ئەندامانی پەرلەمان دایە، تەنیا خیلافمان هەبوو لەسەر بابەتێك ئەویش ئایا کوردستان ببێتە یەك بازنە یان سێ بازنە، تەبیعی لە ئەسلی قانونەکە یەك بازنەیە، ئێمە هێشتمان ئەو بابەتە بۆ ناو هۆڵێ پەرلەمان، بابەتەکانی تری پرۆژەکان هەردوو پرۆژە کۆکراوە، لە ڕاپۆرتی خۆمان ئەتوانم بڵێم بە شێوەیەکی گشتی بە تەوافق بوو، هیچ کێشەمان نەبوو، ئێستا ڕاپۆرتەکان ئەخوێنینەوە

الى/ رئاسة برلمان كوردستان-العراق

م/ تقرير مشترك حول مشروع قانون (التعديل السابع للقانون رقم (1) لسنة 1992)

اجتمعت لجنة (الشؤون القانونية) و (لجنة الداخلية والامن و المجالس المحلية) بصورة مشتركة بتاريخ 28 / جۆزەردان / 2713 كوردي المصادف ليوم 2013/6/18 ميلادي لدراسة مشروعي قانون (التعديل السابع للقانون رقم (1) لسنة 1992) المقدم من قبل العدد القانوني لاعضاء البرلمان و المحال الى اللجان المعنية بعد القراءة الأولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (32) فى 18/ 6 /2013 ، بعد المناقشة و المداولة توصلت اللجنتان الى ما يلي:

المادة الاولى:

تعدل المادة (الثانية) من القانون و تقرأ كألاتي:

المادة (الثانية):

يجرى الانتخابات بالاقتراع السري المباشر وفق نظام القائمة المفتوحة المحدودة.

المادة الثانية:

تعدل الفقرة (اولاً) من المادة (السادسة مكررة) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (السادسة) مكررة:

اولاً: تحل المفوضية العليا المستقلة للانتخابات محل الهيئة العليا لانتخابات برلمان كوردستان – العراق الواردة في هذا القانون للاشراف على انتخابات البرلمان و اداراتها بموجب احكام الفقرة (4) من المادة (2) من قانون المفوضية العليا للانتخابات رقم (11) لسنة 2007.

المادة الثالثة:

تلغى المادة (السابعة عشرة) من القانون.

المادة الرابعة:

تعدل المادة (التاسعة و العشرون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (التاسعة و العشرون):

1- بعد التأكيد من اهلية الناخب، يتم تسليمه البطاقة الانتخابية و تأشير اسمه و ارشاده الى الموقع المحدد للتصويت.

2- يقوم الناخب بالتأشير على اسم احدى الكيانات السياسية المدونة في البطاقة الانتخابية كذلك التاشير على اسم احد المرشحين من نفس الكيان او الاكتفاء بالكيان السياسي وحده.

3- للناخب الذي لا يستطيع القراءة و الكتابة ان يستعين بمن يختاره لأملاء البطاقة الانتخابية.

4- لا تقبل النيابة بالتصويت في الانتخابات.

المادة الخامسة:

تعدل المادة (الثلاثون) من القانون و تقرأ كالاتي:

المادة (الثلاثون):

1- يتولى رئيس لجنة المركز الانتخابي حفظ النظام في مركزه، وله ان يستعين بالشرطة المحلية التابعة لوزارة الداخلية في الاقليم حصراً و ان يتخذ من الاجراءات ما يكفل ضمان حسن سير الانتخابات و سلامتها.

2- لا يجوز لقوى الامن الداخلي و المسلحين الدخول الى المراكز الانتخابية الا بناء على طلب من رئيس اللجنة.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السادسة:

تعدل المادة (الخامسة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (الخامسة و الثلاثون):

تقوم لجان المراكز الانتخابية بتنظيم المحاضر الموقعة من قبلها بنتائج التصويت و ترفق بها كافة الوثائق الخاصة بالعملية الانتخابية و تودع في ظرف مغلق و مختوم بختمها لايداعها الى الهيئة العليا. و يتم تزويد الكيانات المشاركة في الانتخابات بنسخة من المحضر النهائي موقعاً من قبل ممثلي الكيانات المشاركة.

المادة السابعة:

تعدل المادة (السادسة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (السادسة و الثلاثون):

اولاً: يتم تحديد المعدل الانتخابي وفق الآلية التالية:

1- يقسم مجموع الاصوات المقترعة للمكونات المشار اليها في المادة (36 مكررة) من هذا القانون على عدد المقاعد المخصصة لكل مكون لاستخراج المعدل الانتخابي له.

2- تقسم الاصوات المتبقية على عدد مقاعد البرلمان بعد طرح عدد المقاعد المشار اليها في (1) اعلاه، لاستخراج المعدل الانتخابي للكيانات غير المشمولة باحكام المادة (36 مكررة) من هذا القانون.

ثانياً: يتم تحديد عدد المقاعد التي فاز بها كل كيان وفق الآلية التالية:

1- تقسيم الاصوات التي حاز عليها كل كيان على المعدل الانتخابي، المستخرج وفق الفقرة (اولاً) اعلاه، لتحديد عدد المقاعد التي فاز بها الكيان المعني.

2- في حالة عدم حصول اي كيان يتنافس على المقاعد المشار اليها في المادة (36 مكررة) على المعدل الانتخابي، يمنح مقعد واحد للكيان الذي حصل على اكثر الاصوات، ضمن المكون.

ثالثاً: تؤول المقاعد الشاغرة نتيجة لحصول بقايا لا تصل الى المعدل الانتخابي الى الكيانات التي حصلت على اكبر البقايا و على التوالي.

بەڕێز شۆڕش مجيد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثامنة:

تعدل المادة (السابعة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالاتي:

المادة (السابعة و الثلاثون):

اولاً: يتم توزيع المقاعد التي فاز بها كل كيان وفق التسلسل التالي:

1- يتم منح مقعد لكل مرشح حصل على المعدل الانتخابي المستخرج وفق احكام الفقرة (اولاً) من المادة (36) المعدلة من هذا القانون، حسب الاصوات التي حصل عليها كل منهم.

2- تتم اعادة ترتيب اسماء بقية مرشحي الكيان حسب الاصوات التي حصل عليها كل منهم و تمنح بقية المقاعد لهم ابتداء من الحاصل على اعلى الاصوات الى ان يتم تحديد كافة المقاعد التي حصل عليها الكيان.

ثانياً: في حالة عدم تحقق النسبة المخصصة للنساء و الواردة في الفقرة (1) من المادة (22) من القانون، يتم تقديم العدد المطلوب من النساء من بين الفائزات المشار اليهن في (اولاً/2) اعلاه حسب الاصوات التي حصلن عليها.

ثالثاً: 1- تعلن الهيئة العليا النسبة المئوية التي حصل عليها كل كيان و المقاعد البرلمانية التي فاز بها.

2- تعلن الهيئة العليا اسماء الفائزين بعضوية برلمان كوردستان – العراق.

تضاف المادة التالية الى القانون:

المادة التاسعة:

في حالة خلو اي مقعد، يتم املاءه من بين مرشحي الكيان الذي يعود اليه المقعد و ذلك وفق الآلية التالية:

يتم اعتماد عدد الاصوات التي حصل عليها المرشحون لملأ المقعد الممنوح وفق (اولاً/2) من المادة (37) المعدلة من هذا القانون، و في حالة تساوي الاصوات يتم ملئ المقعد الشاغر حسب تسلسل الاسماء في القائمة الاصلية.

بەڕێز نەریمان عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة العاشرة: نقترح الغائها لانها معالجة في المادة (الثانية) من المشروع لتعلقها بالمادة (58) من القانون.

لە ئەسلی ئەوەی پێشکەش کراوە ماددەی (61) نووسراوە، بۆیە هەڵەیەک لە لایەن پێشکەشکارانەوە بە رەقەمەکە هاتووە، ماددەی (58) ە نەک (61)،

هناك اقتراح باضافة مادة الى المشروع بـ (جعل كوردستان – العراق) ثلاث دوائر انتخابية بدلاً من (دائرة انتخابية واحدة) الواردة في اصل القانون.

بەڕێز بکر کریم (ئاسۆ):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

اضافة المواد البروتوكولية الى المشروع:

المادة ( ) :

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

المادة ( ) :

على مجلس الوزارء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة( ):

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

الاسباب الموجبة

تماشياً مع متطلبات النظام الانتخابي الجديد لبرلمان كوردستان - العراق، فقد شرع هذا القانون.

راجين التفضل بالاطلاع و عرض المشروع و تقرير المشترك على البرلمان للمناقشة و ابداء الرأي المناسب و التصويت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کوێستان خان

بەڕێز کوێستان محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزتان دوێنێ بەڵێنتان پێداین کە ئەمڕۆ رای کۆمیسیۆنی بالأمان پێ بڵێن لەسەر ئەوەی ئایا ئەو هەمواره ئەبێتە هۆی تەئجیل کردنی هەڵبژاردن یان نا؟ تکایە ئەگەر ئەو رایەتان دەست کەتووە پێمان بڵێن، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کوێستان خان لە بارەی وەلأمی ئەو پرسیارەی تۆ خۆم قسەم لەگەڵ کاك سیروان کرد لە مفەوەزیەی بەغدا، قسەشم لەگەڵ دکتۆر عەلی کرد، دکتۆر عەلی جوابی دامەوە بە رەسمی وتی ئەگەر نیهاتی ئەم هەفتەیە،

یەعنی ئەو یەك، دوو رۆژە دەرچێ قابیلی ئیش پێکردنە، لەبەر ئەوە موناقەشەکان کورت بکەنەوە بۆ ئەوەی ئەمڕۆ دەری بکەین، بەڵێ فەرموو.

بەڕێز کۆیستان محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کەواتە ئەبێ ئێمە کۆبوونەوەکانمان بەردەوام بێ، ئەمڕۆ و سبەینێش هەتا یاساکە دەرئەکەین، بۆ ئەوەی نەکەوێتە هەفتەی داهاتوو، بۆ ئەوەی نەبێتە هۆی تەئجیل کردنی ئینتیخابات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

جا خۆ من قسە ناکەم، ئێوە قسە ئەکەن، پوخت قسە بکەن، موناقەشەکان چڕ بکەنەوە، بۆ ئەوەی تەواوی بکەین، ئەوە راپۆرتەکەش بە ئیتیفاق نووسراوە، موشتەرەکە، زۆر کەم قسەی لەسەر بکەن، فەرموو

بەڕێز کۆیستان محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵام دانانی بەرنامەی کار لە دەستەڵاتی بەرێزتانە، ئەگەر ئەمڕۆ تەواومان نەکرد ئەکرێ سبەینێ و ئەمڕۆ ئیوارەش دابنیشین بۆ ئەوەی تەواوی بکەین، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێوارە مەوعیدێکی ترمان داناوە، بەراستی ناتوانین ئەمڕۆ ئێوارە، بەڵام ئەتوانین بەیانی، موختەسەر قسە بکەن، ناکرێ؟ تەواو، فەرموو ناسك خان

بەڕێز ناسك توفیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر مولاحەزەی ئەوە بکەین ئەو یاسایە ئەچێتە لای سەرۆکی هەرێم ئیمزا ئەکرێ دواتر لە وەقائیع بلاّو ئەبێتەوە، ئایا ئەوەی کۆمیسیۆن ناکات عوزر بڵێ 15 رۆژ رۆیشتووە؟ چونکە ئەبێ حیسابی ئەوەش بکرێ بەراستی.....

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێ بڵێن من تاریخ ئیسداریهی، لەسەر ئەوە ئیقرار بکەن، فەرموو دکتۆر سەروەر، ئێستا ئێوە بەم نوقتە نیزامانە وەقتەکە ئەکوژن بەراستی

بەڕێز د.سەروەر عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من وێرای دەست خۆشیم لە بەرێزتان بۆ زوو دەرکردنی ئەم یاسایە، و زوو گفتوگۆ کردن لەسەری، بەڵام بۆ ئەوەی زەمینە باشتر بێ لە مەسەلەی هەڵبژاردن ئێمە بەر لە نزیکەی زیاد لە 2 هەفتە ئەو یاداشتەمان

پێشکەش کردبوو بە بەڕێزتان کە داوای ئەوەمان کردبوو لەسەر مەسەلەی ئامارەکان لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە پێکبێت....

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك سەروەر ئەوە لە بەرنامەی کار نیە، دوێنێش دوو، سێ جار پێمان وتن ئەوە لەبەرنامەی کار نیە حەقتان نیە نوقتەی نیزامی وەرگرن، ئەوە موخالەفەی نیزامە بەقوریان، سەرۆکایەتی پەرلەمان کیتابی کردووە بۆ مفەوەزیە، مفەوەزیە هەفتەی داهاتوو دێ لەبەر دەمی خۆتان لە لیژنەکان قسەتان بۆ ئەکات ئەو کات رەئی خۆتان تەقدیم بکەن

بەڕێز د.سەروەر عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەیوەندیدارە بە هەڵبژاردنەوە، بۆیە ئەگەر ئەوە نەکرێ پێمان وایە ئیشکال دروست دەبێت.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ناوتان بنووسم؟ ئێوە مەسئولن لە تاخیر بوونی دوایی، ئێمە لە سەرۆکایەتی مەسئول نین بەراستی، فەرموو کاك عەونی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیار ئەکەین راپۆرتەکەمان ببێتە بەرنامەی کار بۆ گفتوگۆ کردن تا سوود وەرگرین لە وەقت

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو راپۆرتەی لیژنەی هاوبەش نووسیویانە بکرێ بە ئەساس، کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ فەرموو مادده ، مادده بیخوێننەوە بۆ ئەوەی موناقەشەی لەسەر بکەین

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى:

تعدل المادة (الثانية) من القانون و تقرأ كألاتي:

المادة (الثانية):

يجرى الانتخابات بالاقتراع السري المباشر وفق نظام القائمة المفتوحة المحدودة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

بە کوردیەکەی، تکایە بێدەنگی بپارێزن، لای خۆتانەوە قسە مەکەن، کێ ئەیەوێ قسەی لەسەر بکات تا ناوی بنووسین، انشالله کەس نیە، تەنیا (2) کەس، (دکتۆر ئەحمەد و هاژە خان)، کەسی تر هەیە؟ (دکتۆر ڕێباز)، (گوڵیزار خان)، کاك عبدالقادر، ئاشتی خان، فەرموو دکتۆر ئەحمەد

بەڕێز د.احمد وەرتی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتیوانی لە ماددەکە ئەکەم، بەڵام نوقتەی نیزامی پێشترم لەسەر ئەوە بوو ئەم راپۆرتە لەسەر دوو پرۆژە یاسایە، بەڵام زیاتر ئیعتیمادی کردۆتە سەر یەکیان لە ماددەکان کە ئاماژەی بە ماددەکان کردووە،، بۆیە.....

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

تەسویتی لەسەر کرا، ئیتر موناقەشە نیە، ئەمە بووە بە ئەساس و موناقەشە نیە

بەڕێز د.احمد وەرتی:

....بە شێوەیەکی گشتی من پشتیوانی لەوە ئەکەم کە سیستەمەکە ببێتە نیمچە کراوە، بەڵام لێرە ئەڵێ (یجری الانتخابات)، تەبعەن (تجری الانتخابات) ە، ئەوە لە لایەنە لوغەویەکەیەوە راست بکرێتەوە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو هاژە خان، هەریەکی یەك دەقە حەفتان هەیە قسە بکەن

بەڕێز هاژە سلیمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە شێوەیەکی گشتی پشتگیری لەوە ئەکەین لیستی داخراو ببێتە نیمچە کراوە، لەبەر دوو هۆکار، یەکەمیان لەبەر ئەوەی لیستی نیمچە کراوە زیاتر دیموکراسی تیرە، و حەق بە خەڵك ئەدات زیاتر کە خۆیان هەڵبژێرن، و لە ناو ئەو لیستە بە مافی خۆیان دەنگەکان بە دەست بێنن، بتوانن بگەنە پەرلەمان و کورسی بەدەست بێنن، خاڵی دووەم، لەبەر ئەوەی ئەو کەسە زیاتر ئازاد ئەبیت لە بیرۆراکانی و مافی ئەوەی هەیە زیاتر دیفاع لە مافی خۆی بکات، و یەك ئیقتیراحم هەیە بۆ ئەوە بکرێتە (شبە مفتوحە) نەك (المفتوحە المحدودە) یەعنی بەو شێوەی بێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر رێباز

بەڕێز رێباز فتاح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم یاسایە یاسای هەمواری هەڵبژاردنە، من بە پێویستی ئەزانم هەموارەکە لە ماددەی یەکەمەوە دەست پێ بکات، لە تەحدید کردنی ژمارەی ئەندامانی پەرلەمانەوە کە بە (111) ئەندامی داناوە، و تەحدید بکرێ بەوەی کە بۆ هەر (50) هەزار کەس یەك نوێنەر دابنرێ، بۆ؟چونکە هیچ هۆکارێکی دیاری کراو نیە کە ئەم (111) ئەندامە وەکو خۆی بمێنێتەوە، و ئەکرێ کەم بکرێتەوە

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو گوڵیزار خان.

بەڕێز گوڵیزار قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی یەکەم کە هەمواری ماددەی دووەمی یاساکەیە پشتیوانی ئەو هەمواره ئەکەم و پێم باشە هەڵبژاردن بە پێی سیستەمی لیستی نیمچە کراوە بێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالقادر

بەڕێز عبدالقادر اکرام:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبیعی ئێمە لە فراکسیۆنی چاکسازی تورکمان و بزووتنەوەی چاکسازی تورکمان ئێمە لەگەڵ سیستەمی نیمچە کراوەین، چونکە زیاتر دیموکراسی تیرە، و زیاتر وا ئەکات ئەوانەی خۆیان ئەپاڵێون بە ئازادی بێ ئەوە کەیان، فەقەرەیەکی ترمان هەیە ئەبێ ئەوەی بکەین، ئێمە ئەبێ 30٪ مافی ئافرەتان زامن بکەین، چونکە بەراستی

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاشتی خان

بەڕێز ئاشتی عزیز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینیەکانم کاك رێباز وتی، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر عومەر

بەڕێز د.عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من کورتی ئەکەمەوە، هەر ئەوەندە ئەڵێم کە پشتیوانی لە ناوەڕۆکی ماددەکە ئەکەم، لەبەر ئەوەی لەگەڵ پیادە کردنی مافی دەنگدان بە شێوەیەکی دیموکراسیانە باشتر و چاکتر ئەگونجێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر دانا.

بەڕێز د. دانا سعید سوفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من کرا، تەنیا ئەوە ئەڵێم پشتیوانی لەوە ئەکەم، لەبەر ئەوەی گۆڕینی سیستەمی هەڵبژاردنەکە بۆ نیمچە کراوە زیاتر ڕۆڵی هاوولاتیان بەرجەستە ئەکات، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر تیبینی بکەین.....

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

چیە کاك شێرزاد؟ فەرموو نەقتە نیزامە؟

بەڕێز شێرزاد عبدالحافظ:

بەڕێز سەرۆك پەرلەمان.

جەنابت داوای ئەوەت کردووە کە موناقەشە لەسەر ماددەکە بکەین نەك تەئیدی بکەین یان دژی بین، ئەوەی من ئێستا گوێم لێ بوو بەس کاتەکە ئەکوژین

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەی کاك شێرزاد زۆر راستە، ڕاپۆرتەکەمان خۆی ئەڵێ سیستەمەکە بوویتە نیمچە کراوە، واتە ماددەکە بەو .....

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر عومەر نوقتەی نیزامە؟

بەڕێز عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

حەقی ئێمەیە بڵێین لەبەر ئەو هۆکارانە تەئیدی ناوەرۆکی ماددەکە ئەکەین، بەراستی موناقەشە ئەوەیە، لەبەر ئەوەی دژ نیم، لەبەر ئەوە تەئیدی ئەکەم، بۆیە هیچ پێچەوانەی پەیڕەوی ناوخۆ نیە

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عدنان

بەڕێز عدنان عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێم وایە زۆریش پێچەوانەی پەیڕەوی ناوخۆیە، لەبەر ئەوەی ئەگەر وابێ (110) ئەندام ئەتوانێ بڵێ من بەس لایەنگری ئەو فەقەرەیە ئەکەم، مەفروزە بۆ قسە کردن لەسەر ماددەیەك ڕەئی جیاواز بوترێ،

ئەسلی ماددەکە ئەوەیە لیژنەکە سیاغەی کردووە، ئەگەر رەئیەکی جیاواز هەیە ئەبێ بیلێی، ئەگەر تەئیدی رەئی لیژنەکە ئەکەی ئیشکالیەت لەسەری نیە، هەموو پابەندە پێیەوە، ئیتیفاق لەسەر ئەوە کراوە ببێ بە ئەساس، چونکە هەر هەموومان ئەتوانین دەست بەرز بکەینەوە و بڵێین پشتگیری ئەو ماددەیە ئەکەین

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی بیخوێنەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگەوە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى:

تعدل المادة (الثانية) من القانون و تقرأ كألاتي:

المادة (الثانية):

تجرى الانتخابات بالاقتراع السري المباشر وفق نظام القائمة المفتوحة المحدودة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر، دکتۆر ڕێباز فەرموو نوقتەی نیزامت هەیە؟

بەڕێز ڕێباز فتاح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەس قسەکەی من و ئاشتی خان جیاواز بوو، کە قسەیەکی جیاوازمان کرد لەو ماددەی هەبوو، بەڵام وەرنەگیرا، کەواتە قسە جیاوازەکەش بکەی هەر وەرناگیرێ، پێشنیازەکەی ئێمە چی بەسەر هات؟

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لە بەرنامەی کار نیە، فەرموو کاك عەونی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەردوو پرۆژە، ئەو پیشنیارەی کە کاك دکتۆر ڕێباز کردی تێدا نەبوو، بۆیە باسمان نەکرد

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بۆ ماددەی دووەم

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثانية:

تعدل الفقرة (اولاً) من المادة (السادسة مكررة) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (السادسة) مكررة:

اولاً: تحل المفوضية العليا المستقلة للانتخابات محل الهيئة العليا لانتخابات برلمان كوردستان – العراق الواردة في هذا القانون للاشراف على انتخابات البرلمان و اداراتها بموجب احكام الفقرة (4) من المادة (2) من قانون المفوضية العليا للانتخابات رقم (11) لسنة 2007.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە تا ناوی بنووسم؟ نیە شوکر؟ کاك پێشەوا پیاوی چاك بەو قسە مەکە، فەرموو

بەڕێز پێشەوا توفیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینی من ئەوەیە لە دواي (المفوضية العليا المستقلة للانتخابات) ئەگەر عێراقیەی بۆ زیاد بکرێ، چونکە باس لەوە بکەین کە مفەوەزیەی عولیای موستەقیلەی ئینتیخاباتی عێراق شوێنی ئەوەی هەرێمی کوردستان ئەگرێتەوە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عوني

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیجاب ناکات، لەبەر ئەوەی ئیشارەتمان دایە بە قانونی ئینتیخاباتی عێراقی، کێ هەڵدەستێ؟ (المفوضية العليا المستقلة للانتخابات)، عیراقیە، بەڵام سکرتێری پەرلەمان پێشکەش کرا بە نووسین، ئەڵێ ئەوە ئیزافە بکرێ لەسەر ئەخیری ماددەکە، (لحين تشكيل الهيئه العامه مسستقله للانتخابات فى اقليم كوردستان)، ئەگەر پێتان باشە ئەوە ئیزافە بکەین

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوەی بەڕێز سکرتێری پەرلەمان تەقدیمی کردووە کارێکی باشە، ئێمە بە ئومێدی ئەوەین لە داهاتوو مفەوەزیەی عولیای ئینتیخاباتی کوردستان پێك بێنین، ئەوکات ئەبێ جارێکی تر ئەو قانونە تەعدیل بکەینەوە، بۆیە هەر لە ئێستاوە ئەوە کاری پێ بکرێ باشە، ئیزافەی بکەن کاك عونی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەکە بەو شێوەیە ئەبێ:

المادة (السادسة) المكررة:

له قانونەکە تەنیا بە (مکرر) هاتووە، بەڵام (ال) ی بۆ زیاد ئەکەین، زیاتر قانونی و قەواعیدی بێ

المادة الثانية:

تعدل الفقرة (اولاً) من المادة (السادسة المكررة) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (السادسة) المكررة:

اولاً: تحل المفوضية العليا المستقلة للانتخابات محل الهيئة العليا لانتخابات برلمان كوردستان – العراق الواردة في هذا القانون للاشراف على انتخابات البرلمان و اداراتها بموجب احكام الفقرة (4) من المادة (2) من قانون المفوضية العليا المستقلة للانتخابات رقم (11) لسنة 2007 لحين تشكيل الهيئة العامة المسستقلة للانتخابات واستفتاء في كوردستان - العراق)

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثالثة:

تلغى المادة (السابعة عشرة) من القانون.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

با ماددەکە بخوێنینەوە جەنابی سەرۆک

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی (17) لە ئەسلی قانونەکە بەو شێوەیە:

تزود دائره الاحوال المدنية كل مواطن اكملت (18) من العمر ببطاقة الناخب وفق صيغة تحدد اوصافها وشكلها ببيان من الهيئة العليا على ان يبرز الناخب ما يثبت شخصيته عند الاقتراح

لیژنەی هاوبەش بە باشی زانی ئەو ماددەی نەمێنێ، چونکە عەمەلیەن کاری پێ نەکرا، کاتی خۆی ماوەیەك ئیشی پێکرا، بیتاقەی کار ئەدرا ناخیب کە ئەچوو بۆ بنکەکانی هەڵبژاردن ژمارە بنکەکەی تێدا نووسرابوو، زانیاری تایبەت بە کەسەکە، تەمەنی و عومری، و ئێستا ئەو بیتاقەیە دەوری نەما، بۆیە پێویست ناکات، بۆیە پێشنسیار ئەکەین ئیلغا بکرێ

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئیلغا بکرێ؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەڵەی چاپی هەبوو، هەر بەو شێوەیە کە ئێستا ئەیخوێنمەوە

المادة الرابعة:

تعدل المادة (التاسعة و العشرون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (التاسعة و العشرون):

1- بعد التأكيد من اهلية الناخب، يتم تسليمه البطاقة الانتخابية و تأشير اسمه و ارشاده الى الموقع المحدد للتصويت.

2- يقوم الناخب بالتأشير على اسم احدى الكيانات السياسية المدونة في البطاقة الانتخابية كذلك التأشير على اسم احد المرشحين من نفس الكيان او الاكتفاء بالكيان السياسي وحده.

3- للناخب الذي لا يستطيع القراءة و الكتابة ان يستعين بمن يختاره لأملاء البطاقة الانتخابية.

4- لا تقبل النيابة بالتصويت في الانتخابات.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (گەشە خان، ژیان خان، د.دانا، كاك شڤان، كاك خليل، شەونم خان، د.سەروەر، د.احمد، تارا خان، رازاو خان، كاك عبدالله مەلا نوری، د.ئاراس) فەرموو گەشە خان

بەڕێز گەشە دارا:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەبڕگە یەکی ئەم ماددەیە پێم باشە کە تەئکید بکرێتەوە لە جنسیەی هاوولاتی، چونکە لە هەموو دونیا وایە، مافی دەنگدان بۆ هاوولاتیە، و ئەو شتەی مافی هاوولاتی بوون ئیسپات ئەکات جنسیەیە، لە ئەجنەبی جیا ئەکاتەوە، لەبەر ئەوە ئەو مەرجەی بۆ دابنرێ، و لە برگەی سێیەم ئەو کەسەی ناتوانێ بنووسێ و بخوێنێتەوە، پێم باشە کە کەسی خۆی بێ، ئیتر تا چ دەرەجەیەك، بەس تەئکید بکرێ لەسەر ئەو وەسیقەی کە ئەو کەسی خۆیەتی ئەو دەنگەی بۆ پڕ ئەکاتەوە، بۆ ئەوەی بەلای هەڵە نەیبات، یان ئیحتیرامی ئیرادەی ئەو کەسە بگرێ کە ناتوانێ بنووسێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ژیان خان

بەڕێز ژیان عمر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش وەکو گەشە خان لە برگەی سێیەم ئەو ناخیبەی کە خوێندەواری نیە منیش پێشنیاری ئەوە ئەکەم ڕێگایەکی تر بدۆزرێتەوە، زۆرجار باوکەکە سیقەی بە منالەکەی خۆی هەیە، بەڵام منالەکەشی لە کاتی

دەنگدان چونکە باوکی یان دایکی نەخوێندەوارە ئەچێ بە ئارەزووی خۆی دەنگ دەدات، ڕێگەیەکی تر بدۆزرێتەوە کە ئاسانکاری بکرێ بۆ ئەو کەسەی کە خوێندەواری نیە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر دانا.

بەڕێز د.دانا سعید سۆفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینی من لەسەر خاڵ دووە، پێم وایە ئێستا ئێمە بڕیارمان دا بە قائیمەی نیمچە کراوە بێ، لەو حاڵەتە هەر کیانێك قائیمەیەکی تایبەت بە خۆی هەیە، ناخیب ئەچێ ئەوە هەڵدەبژێرێ، کە ئەو قائیمەیە هەڵدەگرێ ناوی کاندیدەکانی تێدایە، یەعنی تۆ قائیمە لە ناو نامەیەك دادەنێی، یان لە ناو سندوقەکە، ئەگەر بوترێ ناخیبێك لە ناو ئەو قائیمەیە هەڵبژێری ئەوە ناوی دیاری ئەکرێ، بەڵام لەو حاڵەتە تۆ خودی قائیمەکەت هەڵگرتووە، یەعنی پێویست ناکات لە کوێ کیانەکەش دیاری ئەکرێت، چونکە لیستێك نیە بۆ هەموو کیانەکان، کە لیستێك نەبوو ئەوە لەو حاڵەتە پێم وایە خەڵەڵێکی تەکنیکی ڕوودەدات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شڤان

بەڕێز شڤان احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لە برگەی چوارەم ئەبینم شتێکی زیادە، تەحصیل حاصلە، بۆیە ئەسلەکەی وایە کە (لا تقبل) ە ، ئیستیسنائەن ئەگەر موشەریع نیەتی وابێ ئەکری بڵێین (یقبل)، بەڵام چونکە ئەسلەکە وایە کە (لاتقبل) بۆیە من بە ئەوەی دادەنێم کە بڕگەیەکی زیادە، داوای ڕەش کردنەوەی ئەکەم

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خەلیل

بەڕێز خلیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وێرای پشتوانیم بۆ قسەکانی گەشە خان لەسەر خاڵی یەکەمی ماددەکە، پێشم باشە سیغەی ماددەی دووەم ئەگەر بکرێ بەو شێوەیە بێت، لە جیاتی (يقوم الناخب)، بنووسين (للناخب التأشير على اسم احدى الكيانات السياسية المدونة في البطاقة الانتخابية او التأشير على اسم احد المرشحين من نفس الكيان او الاكتفاء بالكيان السياسي وحده)، یەعنی ئەگەر هاتو دەنگدەر دەنگی لەسەر مورەشەحێك دا بۆ کیانەکە، ئەگەر دەنگ بە کیانەکەش نەدات ئەو دەنگە ئیکتیفابێ هەر بۆ کیانەکە بگەڕێتەوە، خاڵی چوارەمیش (لا

تقبل النيابة بالتصويت في الانتخابات.) بە گوێرەی ماددەی دووەم کە ئێستا دەنگمان لەسەر دا، ماددام ئەڵێ (يجرى الانتخابات بالاقتراع السري المباشر وفق نظام القائمة المفتوحة المحدودة.)، پێم وایە زیادە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شەونم خان.

بەڕێز شەونم محمد غریب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی چواردەم بە نیسبەت برگەی یەکەمەوە منیش هەمان رام هەیە لەگەڵ گەشە خان، پێویستە جنسیە بەکاربێت بۆ ئەوەی تەحدیدی ناخیبەکە بکرێ، ئایا ئەو ناخیبە خەڵکی ئەو ولاتەیە کە دێت دەنگ ئەدات؟ و برگەی چواردەمیش هەروەکو کاك شڤان باسی کرد منیش بە زیادەی ئەزانم، چونکە هیچ کەسێك ناتوانێ بچێ لە جێگایەکی تر تەسویت بکات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر سەروەر

بەڕێز د.سەروەر عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من وێرای پشتگیری کردنم لە هاوڕێیانم گەشە خان و کاك خەلیل و شەونم خان، پێشنیاری ئەوە ئەکەم کە بۆ مەسەلەی دەنگدان رەگەزنامەی عێراقی بەکاربهێنرێ، واتە ئەمە مەرجێك بێ بۆ ئەوە، دیارە حیکمەتی ئەوە لەوەدایە کاتێ ئەو مەسەلەیە تەرح ئەکەین، بۆ ئەوەی سەبارەت بە هەڵبژاردنەکان ئەگەر خوا نەخواستە هەر گومانێك هەبێ بە هۆی ئەمەوە دەرەوێندرێتەوە، چونکە مەسەلەی رەگەزنامە لە دەستەلاتی فیدرالی دایە، بە ئاسانی ناتوانرێ دەستکاری بکرێ، بۆیە پێشنیاری ئەوە ئەکەم ئەو برگەیە لەوێ زیاد بکرێ کە مەرجە دەنگدەر لە هاوولاتیانی هەرێمی کوردستانی عێراق بێ و رەگەزنامەی عێراقی هەبێ و لەکاتی تۆمار کردن (18) ساڵی تەمەنی تەواو کردبێ، بە جۆرێك ئەمە جێ بکرێتەوە، یان بڵێین دەنگدان پشت ئەبەستێ بە رەگەزنامەی عێراقی، بە نیسبەت خاڵی دووەمیش ئەو بابەتەی کە باس کرا، مەرجە ئەو کەسەی کە خوێندەواری نیە جێگەی بکەینەوە کە کەسێکی خۆی بێت، یان خۆی دەست نیشانی ئەکات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لە خاڵی سێیەم ئەڵێ ناخیب بۆی هەیە بە ئارەزووی خۆی یەکێك ئیختیار بکات، نووسراوە، بۆی هەیە خۆی ئیختیاری بکات، کێ ئەبات لەگەڵ خۆی بۆ ئەوەی دەنگ بدات، فەرموو دکتۆر ئەحمەد.

بەڕێز د.احمد وەرتی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش تێبینیەکەم لەسەر خاڵی دووەمە، کۆتاییەکەی ئەڵێ (الاکتفاء بالکیان السیاسي وحدە) ، چونکە ئەمە لە هەموار کردنی ئەم ماددەیە ئەوەیە کە ئیختیاری زیاتر ئەدرێ بە دەنگدەر کە یەکێك لەو کەسانەی کە لە ناو لیستەکەدایە بە ئارەزووی خۆی هەڵیئەبژێرێ، کەواتە ئازادی زیاتر ئەدرێ بە دەنگدەر، کەوایە حیکمەتەکە لەوەیە کە دەنگدەر ئازادی زیاتری پێدراوە، ئیتر بۆچی تەنیا ئیکتیفا بە کیانی سیاسی بکرێ؟ ئایا ئەو دەنگدەرە هیچ کەسێکی لە ناو ئەو لیستە بە دڵ نیە کە لیستێکی کراوەیە، کە کیانەکە لیستەکەی بلاّو کردەوّتەوە پێویستە بە رای من تەنیا تا ئەوێ بێ، تا (او الاکتفاء بالکیان السیاسي وحدە)، ئەوەی تێدا نەبێ، بەڵکو دەنگ بە یەکێ لە کاندیدەکان و بە لیستەکە بدات، چونکە ئەگەر کەسێکی بە دڵ نەبێ لە ناو لیستەکە،بێگومان دەنگ بە لیستەکەش نادات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو تارا خان

بەڕێز تارا ئەسعەدی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی لە خاڵی یەکەم کە ئەڵێ (بعد التاکید من اهلیه الناخب)، نازانم ئەهلیەی ناخیب هەڵبەتە ئەو ناخیبە کە ئەڕوات ئەبێ لە هەموو لایەنێك کە لە ناو ئەسلی قانونەکەش هەیە کە ئێمە لێرەوە ئیلغامان کردووە بۆی لە ماددەی (17)، بەراستی بوونی هەویەی ئەحوال وابزانم ئەوە پیشان دانە بۆ شەخسیەتی ئەو کەسەی کە ئەچێ دەنگ ئەدات، لەبەر ئەوە پشتگیری لەوانە ئەکەم کە وایان وت، بوونی هەویەیەك زۆر گرنگە بۆ ئەوەی سەلامەتی بە هیچ نەوعێك گومان نەبێ لەسەر ئەو کەسەی کە ئەڕوات دەنگ ئەدات، ئەوە یەك، دوو، بەراستی ئێمە لە خاڵی سێیەم کە دەنگ ئەدات بە ناخیب یان دەنگ ئەدات بە لیست بوونی وێنە بۆ هەر یەکێ لە ناخیبەکان لە ناو ئەو لیستانە زۆر زۆر گرنگە، چونکە خەڵکانێك هەیە خەڵکەکە ناناسن، (زەیدە، ئەحمەدە، عەمرە) ریز کراوە، دەنگ ئەدات بە یەکێ، بوونی وێنەیەك بۆ ئەوەی ئاسانکاری بێ بۆ ئەو کەسانەی هەر نەبێ ئەوانەی نەخوێندەوارن یان ئەو کەسانەی خەڵك زۆر ناناسن لەسەر لیستەکە بوونی ئەوە گرنگە لە لیستەکە، و لە لایەکی تریشەوە کە دەنگی دا بە نیمچە کراوە بە ناخیبەکەی دا، وا حسێب بکرێ بۆ کیانەکەشە، لەبەر ئەوەی خۆی ئەو ناخیبەی کە هەڵیدەبژێرێ بۆ کیانێکی تایبەتە، نەك ئەو، ئەو ئەوە وا ئەکات مومکینە ئەو دەنگ بۆ لیستەکە ئەدات، بۆ ئەوەی زیاتر دیموکراسی و بوونی ئەشخاس کە ئێمە هەدەفەکەمان لەوە کە لەهەموو لایەکەوە ویستمان نیمچە کراوە بێ ئەوەیە، چوارەم شت بەراستی کەس و کاری خەڵك لەگەڵ کەسەکەی کە ناخیبە شەرت نیە دیسان بە زۆر پێی بڵێ بۆ نموونە ئەو نازانێ بخوێنێ، خۆی بە کەیفی خۆی دەنگی ئەداتێ، لەبەر ئەوە رەئی وەرگرتنی

شەخسەکە هەتا ئەگەر نەزانێ بنووسێ هەروەکو لە ولاتانی پێشکەوتوو کوڕ و باوك ئەڕۆن، کەس نازانێ دەنگ ئەدات بە کێ؟

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

بە ئارەزووی خۆی ئیختیار ئەکات، کێ دەنگی بۆ ئەدات؟، نووسراوە بە ئارەزووی خۆی بێ

بەڕێز تارا ئەسعەدی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نەمدیووە بە ئارەزووی خۆی بێت، ببوورە سەرۆکی پەرلەمان، من هەر ئەوە بوو قەسدم ئەگەر نەیزانێ بنووسێ یان بخوێنێ ئەبێ رەئی وەرگیرێ ئینجا دابنرێ نەك بە کەیفی کەس و کاری

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر ئاراس

بەڕێز د.ئاراس حسین :

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنیا ئەوە پێشنیارێك بوو لە رووی لوغەویەوە بۆ لیژنەی بەڕێز نازانم تا چەند راستم تێدا؟ خاڵی دووەم (يقوم الناخب بالتأشير على اسم احد الكيانات)، نەك (احدى الكيانات)، چونکە موفرەدەی کیانات کیانە، لەبەر ئەوە ئەحەد دائەنرێ، راستزە لە رووی لوغەویەوە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو رازاو خان

بەڕێز رازاو محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنیا یەك تێبینیم هەبوو ئەویش بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان پشتگیریان ئەکەم، تەئکید بکرێتەوە لە رەگەزنامەی دەنگدەر، وەکو مەرجێکیش دابنرێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله

بەڕێز عبدالله مەلا نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتیوانی رەئیەکەی گەشە خان ئەکەم بۆ جنسیە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کوێستان خان

بەڕێز کوێستان محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش بە هەمان شێوە پشتگیری ئەوە ئەکەم کە برگەیەك زیاد بکرێ، ئەوانەی کە ئەچن بۆ دەنگدان بۆ ئەوەی دڵنیا بین لەوەی خەڵکی عێراقن و هیچ ئەو گومانەش نەمێنێ کە ناسنامەی هەندێ کەس کراوە، بۆیە پشتگیری ئەوە ئەکەم برگەیەك زیاد بکرێ، ئەوەی کە ئەچێ بۆ دەنگدان جنسیەی عێراقی لەگەڵ بێ، بۆ پاکی هەڵبژاردنەکان، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالسلام

بەڕێز عبدالسلام مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەکو یەکێ لەوانەی پرۆژەیان تەقدیم کردووە ئەگەر رێگەم بدەنێ تەوزیحێك بدەم بۆ ئەم دەقە، لەسەر مولاحەزاتی خوشك و برایانیش، (بعد التأكيد من اهلية الناخب) ، (بعد التأكد) نەك (بعد التأكيد)، ئێمە وتمان مفەوەزیە ئەکات، تەئەکەود من ئەهلیە هەموو ئەو پێشنیارانەی پێشکەش کران تێیدایە، تەئەکود من ئەهلیە لەوێیە کە بزانن مفەوەزیە چۆن تەئەکود من ئەهلیە ئەکات، رەگەزنامە داعی نیە لێرە بنووسین، مولاحەزەم لەسەر خالی (3، 4) ئەسلەن لە ئەسلی ماددە هەبوو، مەبەست لەم تەعدیلە ئیزافە کردنی خاڵی دووەمە بۆ ئەوەی (قائمة مغلقة محددة) شەرح بکەین، و هەندێ مولاحەزات هات کە بۆچی ئەوەی (الاكتفاء بالكيان السياسي وحده)، لەو ئسلوبەی هەڵبژاردن تۆ ئەتوانی تەنیا کیان ئیختیار بکەی، ئەتوانی یەکێك لە ناو کیانیش ئینتیخاب بکەی، بۆیە تا نەچین مەجبوور بین ماددەیەك بۆ پێناسەکان بێنین لێرە تەعریف کرا، یەکەمەکەش وەکو وتم (من اهليه الناخب) هەمووی تێدایە، و ئەوەش لە زۆربەی زۆری یاساکانی هەڵبژاردن تێدایە، بۆیە من پشتگیری نەصەکە ئەکەم وەکو خۆی، ماعەدا (تأكيد) بکرێتە (تأكد)، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی چەند کەسێك پێشنیارێکیان کرد، بزانین چۆن تەعامول لەگەڵ ئەو پێشنیارە ئەکەن؟

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەی (20) ی قانونەکە ئەو بابەتەکەی بەشێك لە ئەندامان ئاماژەیان پێدا موعالەجە کرایە، ئەڵێ (يشترط في الناخب ان يكون من مواطني كردستان - العراق واكمل (18) من العمر) ، مواتن کێیە؟ مواتن تەبعەن حوکم ئەکات بە جنسیە ئەگەر نەتبێ مواتنەت نابێ، عێراقی ئیعتیبار ناکرێی، دوو، سەبارەت بە برگەی سێیەم بەشێك لە ئەندامان ئیشارەتیان پێدا ئەڵێن نزیکترین شەخسی خۆی لەگەڵ بێ، لەوێ وتیتمان(للناخب الذي لا يستطيع القراءة و الكتابة ان يستعين بمن يختاره)، واتە بە کەیفی خۆی کەس و کاری خۆی ئەبات، جا کێ بێ.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو.

بەڕێز بکر کریم (ئاسۆ):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

چەند خوشك و برایەکی بەڕێز ئاماژەیان بۆ خاڵی یەکەم کرد سەبارەت بە (- بعد التأكيد من اهلية الناخب،)، بۆ ئەهلیەکە دیارە ئێمە ئەبێ بگەڕێینەوە بۆ ماددەی (20) ئەڵێ (يشترط في الناخب ان يكون من مواطني كردستان العراق واكملة (18) من العمر)، ئەمە یەك، دووەم، لە لایەن مفەوەزیەوە جەداولی ناخیبین رێك ئەخرێ بە پێی کۆمەڵێك پێوەر، بۆیە ئێمە نین، ئەگەر یەکێ پێی وایە ئەتوانێ تانە لێبدات کە ئەو کەسە ناوی لە ناو جەداولی ناخیبین نەبوو ئەتوانێ لە مەحکەمە تەعنی لێ بدات، و بۆی هەیە شتەکە راست بکرێتەوە، بۆیە پێم وایە پێویست بەوە ناکات ئەمە لەگەڵ خۆی ببات، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی هاوبەش یان لیژنەی یاسایی، ژمارەیەکی زۆر(8) کەس، (10) کەس، (11) کەس پێشنیاری ئەوەیان کرد فەقەرەیەك ئیزافە بکرێ، یان دوو دێڕ ئیزافە بکرێ باسی ئەوە بکرێ کە ئەبێ جنسیەی عێراقی هەبێ، لەبەر ئەوە چۆن تەعامول لەگەڵ ئەو مەزوعە ئەکەن؟

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئایا مەبەست ئەوەیە جنسیەکە لەگەڵیان بێ کە ئەچێتە دەنگدان؟ جنسسیەی عێراقی لەگەڵ بێ؟ سیاغەیەك ئێستا ئەیخوێنمەوە ئەگەر ئەندامان قەناعەتیان هات با دەنگی لەسەر بدەن

المادة الرابعة:

تعدل المادة (التاسعة و العشرون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (التاسعة و العشرون):

1- بعد التأكد من اهلية الناخب،من كونه حاملا للجنسية العراقية يتم تسليمه البطاقة الانتخابية و تأشير اسمه و ارشاده الى الموقع المحدد للتصويت.

2- للناخب التأشير على اسم احدى الكيانات السياسية المدونة في البطاقة الانتخابية و التأشير على اسم احد المرشحين من الكيان نفسه او الاكتفاء بالكيان السياسي وحده.

3- للناخب الذي لا يجيد القراءة و الكتابة ان يستعين بمن يختاره لملء البطاقة الانتخابية.

4- لا تقبل النيابة بالتصويت في الانتخابات.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە هەوموو نەقتەی نیزامە؟ فەرموو دکتۆر عومەر.

بەڕێز د.عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵای منەوە ئاساییە بڵێین با پاساپۆرتیشی لێ وەرگرین، بەڵام پێم وایە بۆ ئەمە رەئی کۆمیسیۆن وەربگیرێ، دوو، بۆخۆم لەگەڵ ئەوەم هەموو بەڵگەنامەیەکی پێویست وەربگیرێ تا بسەلمێنرێ کە ئەمە مافی دەنگدانی بە شێوەیەکی قانونی هەیە، بەڵام من پرسیارێکم لا دروست بووە، ئایا لە کاتی ئێستا هاوولاتی ئەوتۆ نیە کە (18) ساڵی تەواو کردبێ، بەڵام جنسیەی دەرنەهێنابێ؟

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە بێ دەنگ، رەئی خۆی ئەڵێ، فەرموو دکتۆر عومەر.

بەڕێز د.عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵم، بەڵام شتێك نەکەین مەسەلەن ببێتە مایەی مەحروم کردنی خەڵکێك لە دەنگدان، مەبەستم ئەوەیە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام

بەڕێز عبدالسلام مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ هەر دەقێکم ئەو شکلەی کە لە دڵی هەندێ خوشك و برا هەیە لابدرێ، با مەوقفەکەم دیار بێ، من هاوکاری تەزویر ناکەم، لە قەوانینی کوردستانی و عێراقی و دنیاش وەسائیقی رەسمی وەسیقە دەلالەتە لەسەر شەخص، خێرە ئەم ئیقتراحە تازەیە دەرئەکەین؟ شەخصەکە ئیعتیراق پێ نەکەین تەنیا هەڵگری جنسیەی عێراقی، بەڵکو جنسیەی عێراقیم ئەو رۆژە دابێ بە کەسێك؟ بۆیە تکا ئەکەم ئەهلیەت لە کاتی نووسینی ناوی لە سجلی ناخیبین لەوێ دیار ئەبێ، فەرموو داوا بکەن لە کاتی نووسنی ناوی لەوێ حەز ئەکەی مەحکەمەی هەموویان بکەین، پاشان ئێمە تەعدلێکمان کردووە کە سجلی ناخبین تەسبیت ئەبێ، ئەدرێتە کیانات، بەڵام بیری لێ بکەین لە روانگەیەکی بەرپرسیاریەتی خۆمان وەکو پەرلەمانتار، چۆن ئەبێ تەسبیتی نەصێك بکەین ئعتیراف نەکات بە هیچ وەسیقەیەکی رەسمی لەو ولاتە، و ئیجباری مواتن بکەین تەنیا ئەو وەسیقە هەڵگرێ، بەڵام چ رێکاری تر هەیە بۆ ئەوەی رێگە بگرین لە تەزویر منیش لەگەڵم

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك حەمە شارەزووری

بەڕێز محمد احمد شارەزووری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش بە هەمان شێوە لەگەڵ هەموو ریکارێکم بۆ ئەوەی عەمەلیەی ئینتیخابات هیچ تەزویری تێدا نەبێ، بەڵام ئەپرسم ئایا هەموو خەڵکی کوردستان جنسیەی هەیە؟ دوو، بەراستی بڕیارێکی وا بدەین ئەوانە کە جنسیەیان دەرنەهێناوە ئایا مەحروم نابن؟ بۆیە ئێمە ئاماڕێکمان لەبەر دەست نیە بزانین کێ جنسیەی هەیە یان نیەتی؟

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك قادر ئەحمەد

بەڕێز قادر احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سێ هەویە هەیە، (نفوس، کارتی مەعلومات، جنسیە) منیش لەگەڵ ئەوەم کە دڵنیام لەوەی هەموو هاوولاتیانی هەرێم جنسیەی نیە، بەڵام هەموو هاوولاتی هەرێمی کوردستان هەویەی نفوسی هەیە، و ئێستا بەشێکی زۆریشی کارتی موعلوماتی هەیە، بۆیە پێشنیاری ئەوە ئەکەم هەویەی نفوس ببێتە بنەمای ناسین.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سمیرە خان

بەڕێز سمیر عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆی ئێمە چەندجار مودیری مەرکەزی ئینتیخابات بووینە، ئەوە تەحسیل حاسلە، هەموو نفوسیان لەگەڵە، بەڵام زۆریان جنسیەی عێراقیان نیە، بۆ نموونە کە قوتابی تەقدیمی جامیعە ئەکات لە پۆلی شەش، هەتا دائیرەکە دێتە ئەو مەکتەبە جنسیەی عێراقی بۆ قوتابی دێنیتە دەرێ، مەعەل عیلم (18) ساڵیشیان تەواو کردووە، بەڵام جنسیە هەیە، کە ئەچێ جنسیەیان هەیە، ناویان تەدوین کراوە، ئیسمی سولاسی، لە مەرکەزەکە یان مەکتەبەکە کە تۆ ئەچی، بۆ نموونە ناوی خۆم ئەهێنم، ئەچم ناوم تێدایە، سەمیرە عبدالله اسماعیل، کەس هەیە بچێ لە فلان مەکتەب یان مەرکەز عەینی ناوی منە، کەسی تر لە بەدیلی من ئەچێ؟ کە نفووسیشم پێ بێ؟ بەڵام جنسیەی عێراقی زۆر قوتابی هەیە نیتیان، پاشی (18) کە تەقدیمی کولیە ئەکەن ئەوکات بۆیان ئەکرێ

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر ئاراس.

بەڕێز د.ئاراس حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمیشە بە پێی یاسا ئیعتیماد ئەکرێتە سەر سجلی ئەحوالی مەدەنی بۆ دەنگدان، مەعنای ئەوەیە هەویەی ئەحوال مەدەنی کە پشتی پێ ئەبەسترێ ئەوە ئەساسیە، بەس لێرە پرسیارێك هەیە ئەگەر پشتمان بەست بە بوونی شەهادەی جنسیەی عێراقی نەك تەنیا حیزبی (ا ، ب) زەرەر ئەکات، هەموو حیزبەکان زەرەر ئەکەن، چونکە دەنگدەرانی هەموو حیزبەکان کە گەیشتوونەتە (18) ساڵ هیچیان جنسیەیان نیە، یان ژمارەیەکی کەمیان هەیەتیان، لەبەر ئەوە لایەنێك قازانج و لایەنێك زەرەر ناکات، بەڕای من ئەبێ پشت ببەسترێ بە هەویەی ئەحوال مەدەنی، و هیچ لایەك زەرەر نەبێ،

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نیازی هەموو ئەو بەڕێزانە ئەوەیە ئێمە کارێك بکەین لە پرۆسەی هەڵبژاردن هیچ گومانێك و شکێك نەمێنێ، یەکێ لەو هۆکارانە جنسیەی عێراقیە، خوێندکار کە (3) ی تەواو کرد جنسیەی عێراقی ئەدرێتێ، و زۆرینەی خەڵکی کوردستان جنسیەی هەیە، و هەر ئەو رێگریە پرسیار لای من دروست ئەکات بەراستی، ئەگەرنا هیچ کێشەم نیە، بەس ئەو رێگریەی ئێستا بیکەن ئەبێتە پرسیار لای من

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شڤان

بەڕێز شڤان احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

حەقیقەتەن ئێمە بە بێ ئیستیسنا هەموومان لەگەڵ نەزاهەتی هەر ئینتیخابێکین لە کوردستان، بەڵام ئەوەی ئێستا خوشك و برایان تەرحیان کرد ئەوە سولبی ئیشی مفەوەزیەی ئینتیخاباتە کە بە ماددەیەکی قانونی ئیلزامان کردووە، (بعد التأکید من اهلیة الناخب)، ئەوە ئەو جوابەیە کە هەموومان پێی قانیع بین، مفەوەزیەی ئینتیخابات لە هەر وەسیقەیەك لەو وەسیقانەی کە دیار ئەکات، ئەکرێ ئیعتیباری لەسەر بکرێ، ئەگەرنا خیلافە لەگەڵ هەموو عورفێکی قانونی لە هەموو دونیا

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

موناقەشەی زۆر کرا، ئەیخەینە دەنگەوە، پانزە، بیست کەس قسەیان کرد، هەمووتان قسە ئەکەن؟ دوایی ئێوە مەسئولن لە تاخیر بوون ها، ئەوە من لەبەر دەمی کامیرە ئەڵێم، بیست کەس قسەی کردووە بەس لەسەر مەوزوعێك، فەرموو کاك عونی بزانە کامیان دوورترە ئەو بخە هینەوە.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە بۆچوونی جیاواز هەیە بۆ ئەو فەقەرەیە، سیاغەکە بەو شکلەیە، یان جیاوازی بکەینەوە تا ئەندامان بە ئارەزووی خۆیان دەنگ بۆ ئەو بڕگەیە بدەن، ئایا بنووسین (کونه حاملا للجنسیه العراقیه)، یان (من مواطني اقیلم کردستان)، ؟ بە مواتنە؟ لە راپۆرتی هاوبەش سیاغە بەو شکلە هاتبوو، دیارە ئەندامانی پەرلەمان زۆربەیان قسە لەسەر ئەوە ئەکەن ئەڵێن جنسیەی عێراقی ئیزافە بکرێ، تەبعەن ئەوە پێشنیارێکی نوێیە، ئێستا ئەیخوێنمەوە با بخرێتە دەنگدان، ئەگەر دەنگی هێنا ئەوە تەواوە، دەنگی نەهێنا ئەگەڕێینەوە سەر ئەسلی راپۆرتەکە

المادة الرابعة:

تعدل المادة (التاسعة و العشرون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (التاسعة و العشرون):

1- **بعد التأكيد من اهلية الناخب،من كونة حاملا للجنسية العراقية يتم تسليمه البطاقة الانتخابية و تأشير اسمه و ارشاده الى الموقع المحدد للتصويت.**

2-**للناخب التأشير على اسم احدى الكيانات السياسية المدونة في البطاقة الانتخابية و التأشير على اسم احد المرشحين من الكيان نفسه او الاكتفاء بالكيان السياسي وحده.**

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شوان غەلەتەکە لە کوێیە؟

بەڕێز شوان عبدالکریم :

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەکەم خیلاف هەیە، لەسەر جنسیەکە، بوونی جنسیە ، نەبوونی جنسیە، دووەم ئەگەر بخرێتە دەنگ و دەنگ نەهێنێ ئەی چی لێ ئەکەن؟ ئێمە موشکیلەمان لەسەر جنسیەیە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو، تکایە گوێتان لێ بێ

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الرابعة:

تعدل المادة (التاسعة و العشرون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (التاسعة و العشرون):

1- **بعد التأكيد من اهلية الناخب،من كونة حاملا للجنسية العراقية يتم تسليمه البطاقة الانتخابية و تأشير اسمه و ارشاده الى الموقع المحدد للتصويت.**

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (7) کەس لەگەڵ دا نیە، کەواتە ئەوە تەسبیت بوو، ئینجا ماددەکە بخوێنەوە تکایە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الرابعة:

تعدل المادة (التاسعة و العشرون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (التاسعة و العشرون):

1- بعد التأكيد من اهلية الناخب،من كونة حاملا للجنسية العراقية يتم تسليمه البطاقة الانتخابية و تأشير اسمه و ارشاده الى الموقع المحدد للتصويت.

2-للناخب التأشير على اسم احدى الكيانات السياسية المدونة في البطاقة الانتخابية و التأشير على اسم احد المرشحين من الكيان نفسه او الاكتفاء بالكيان السياسي وحده.

3- للناخب الذي لا يجيد القراءة و الكتابة ان يستعين بمن يختاره لملء البطاقة الانتخابية.

4- لا تقبل النيابة بالتصويت في الانتخابات.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (3) کەس لەگەڵ دا نیە، بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر، خوشك و براینە وەڵا ئەوە هۆڵی پەرلەمان نیە، وەڵا ئەوە جێی موتاقەشەی پەرلەمان ئاوا ناکرێ، کەس ئاگای لەکەس نیە، لە پرۆتۆکۆل تەسجیل نابێ، هەزار جار تکام کرد، ئەو هەمووە قسە مەکەن، فەرموو

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الخامسة:

تعدل المادة (الثلاثون) من القانون و تقرأ كالاتي:

المادة (الثلاثون):

1- يتولى رئيس لجنة المركز الانتخابي حفظ النظام في مركزه، وله ان يستعين بالشرطة المحلية التابعة لوزارة الداخلية في الاقليم حصراً و ان يتخذ من الاجراءات ما يكفل ضمان حسن سير الانتخابات و سلامتها.

2- لا يجوز لقوى الامن الداخلي و المسلحين الدخول الى المراكز الانتخابية الا بناء على طلب من رئيس اللجنة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ کەس تێبینی نیە، کەواتە کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر

بەڕێز نەریمان عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السادسة:

تعدل المادة (الخامسة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (الخامسة و الثلاثون):

تقوم لجان المراكز الانتخابية بتنظيم المحاضر الموقعة من قبلها بنتائج التصويت و ترفق بها كافة الوثائق الخاصة بالعملية الانتخابية و تودع في ظرف مغلق و مختوم بختمها لايداعها الى الهيئة العليا. و يتم تزويد الكيانات المشاركة في الانتخابات بنسخة من المحضر النهائي موقعاً من قبل ممثلي الكيانات المشاركة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ فەرموو کاك جمال

بەڕێز جمال طاهر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

راستی زمانەوانیە، (الخاصة بالعملية الانتخابية و تودع في ظرف)، وشەی (تودع) (توضع)، بێ چاکترە، (مغلق و مختوم بختمها لايداعها لدى الهيئه العليا و ليسى الى الهيئه العليا)، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینیەکەم لەسەر ئەوە بوو ویستم تەنیا بڵێم ئەم نەصە وەکو خۆیتی لە (35)، تەنیا لەسەر داوای هەندێ ئەوە بوو کە (يتم تزويد الكيانات المشاركة في الانتخابات بنسخة من المحضر النهائي موقعاً من قبل ممثلي الكيانات المشاركة.)، ئیزافە کراوە، و هەر ئەم دەرفەتە ئەقۆزمەوە ئەگەر رێگەم بدەن، لە خوێندنی ماددە، ئەگەر برادەرانی لیژنەی یاسایی بتوانن پێمان بڵێن ئەم سیاغە هەمووی سیاغە کراوە، یانیش فلانە فەقەرە، یان ماددە ئیزافە کراوە تاکو موناقەشەکان کەمتر ببن، و تەرکیز بکرێ لەسەر ئەوەی هەموارمان کردووە، من ئەم پێشنیارە بۆ ئەوە ئەزانم تا موناقەشاتی جانبی زۆر نەبێ، تەنیا لەم ماددە نموونە ئەگەر وترابایە ئەوە وەکو نەصی کۆنە تەنیا داخوازیەك هەبوو کە کیانات نووسخەیەك نەتائیج وەرگرن، ئیزافە کراوە بەو دەقە، موناقەشات حەسر ئەکرا لەسەر ئەو هەموار کردنە، ئەگەر رەچاو بکرێ وابزانم موناقەشەکان زۆر کەم ئەبن، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی کاك عبدالسلام زۆر لە جێگەی خۆیتی، بەڵام ئێمە مادام جوملەیەك ئیزافە کرا لەسەر ماددەکە، نەمانەویست بڵێین (تضاف جملتان الی المادة الفلانیة)، لەبەر ئەوەی سیاغەکەمان بە کاملی گۆڕی، وەکو خۆی ئەو جوملەیە ئیزافە کرایە، هەتا ئاسان بێ، ئەندامانی پەرلەمان سیاغەی نوێ لەبەردەمیان بێ بۆ ئەوەی بتوانن دەنگی لەسەر بدەن بەو شێوەی تەسبیت کراوە

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە بیخوێنەوە، کاك نەریمان فەرموو

بەڕێز نەریمان عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك جمال تاهیر یەك، دوو تێبینی زمانەوانی پێشکەش کرد، پێم وایە بۆ یەکەمیان (توضع)، دکە راستە باشترە، بەڵام بۆ دووەمیان کە ئەڵێ (الی الهیئه العلیا) بکرێ بە (لدی الهیئه العلیا) ئێمە مەبەستمان ئەوەیە بنێردرێ بۆ هەیئەی عولیا، بۆیە ئەمەیان تەواوە، بەڵام ئەوەیتر نا

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە ئاخیر سیاغە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السادسة:

تعدل المادة (الخامسة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (الخامسة و الثلاثون):

تقوم لجان المراكز الانتخابية بتنظيم المحاضر الموقعة من قبلها بنتائج التصويت و ترفق بها كافة الوثائق الخاصة بالعملية الانتخابية و توضع في ظرف مغلق و مختوم بختمها لايداعها لدى مفوضية الهيئة العليا. و يتم تزويد الكيانات المشاركة في الانتخابات بنسخة من المحضر النهائي موقعاً من قبل ممثلي الكيانات المشاركة.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر

بەڕێز شۆرش مجید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السابعة:

تعدل المادة (السادسة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (السادسة و الثلاثون):

اولاً: يتم تحديد المعدل الأنتخابي وفق الآلية التالية:

1- يقسم مجموع الاصوات المقترعة للمكونات المشار اليها في المادة (36 مكررة) من هذا القانون على عدد المقاعد المخصصة لكل مكون لاستخراج المعدل الانتخابي له.

2- تقسم الاصوات المتبقية على عدد مقاعد البرلمان بعد طرح عدد المقاعد المشار اليها في (1) اعلاه، لاستخراج المعدل الانتخابي للكيانات غير المشمولة باحكام المادة (36 مكررة) من هذا القانون.

ثانياً: يتم تحديد عدد المقاعد التي فاز بها كل كيان وفق الآلية التالية:

1- تقسيم الاصوات التي حاز عليها كل كيان على المعدل الانتخابي، المستخرج وفق الفقرة (اولاً) اعلاه، لتحديد عدد المقاعد التي فاز بها الكيان المعني.

2 ـ في حالة عدم حصول اي كيان يتنافس على المقاعد المشار اليها في المادة (36 مكررة) على المعدل الانتخابي، يمنح مقعد واحد للكيان الذي حصل على اكثر الاصوات، ضمن المكون.

ثالثاً: تؤول المقاعد الشاغرة نتيجة حصول البقايا التي لا تصل الى المعدل الانتخابي الى الكيانات التي حصلت على اكبر البقايا و على التوالي.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

كاك عبدالله نوقتەی نيزامت هەبوو؟ فەرموو،

بەڕێز عبدالله محمد امين:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنياز دەکەم موناقەشەکردن لە سەر بازنەکان بخرێتە پێش ئەو ماددەيەوە لەبەر ئەوەی ئەگەر سێ بازنەی دەنگ بێنێ، ئەو کاتە ئاڕاستەی دابەشکردنی کورسيەکان دەگۆڕێ ئيشکالی قانونيمان بۆ دروست دەبێ لەم ماددەيە، بۆيە من پێشنياز دەکەم گفتوگۆی بازنەکان پێش بخرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو ليژنەی هاوبەش،

بەڕێز عونی کمال سعيد (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم پێشنيارە لە ناو هەردوو پرۆژەکەدا نەبوو، بۆيە ئێمە کاتی موناقەشەکردن تەواو بووين، وتمان ئێمە لە ئاخيری دەخرێتە ناو هۆڵی پەرلەمان ئەگەر ئەندامان قبوليان کرد ببێتە سێ بازنە ئەو وەختی دەيکەين، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو كاك ئاسۆ،

بەڕێز بکر کریم محمد (ئاسۆ):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر وەکو کاك عەونی رووندی کردەوە لە ناو هەردوو پرۆژەی کە پێشکەش کرابوو باس لەو ماددەیە نەکرابوو لە هیچ ماددەیەکی پێشنیاز کراو لە ناو هەردوو پرۆژەی پێشتر باس لەوە نەکرابوو کە کوردستان لە یەك بازنەییەوە بکرێتە چەند بازنەیی، ئینجا دوێنێ لە لیژنەی هاوبەش ئەم پێشنیازە لەلایەن چەند برایەکی بەڕێزەوە خرایە روو، بۆیە دەبینین لە راپۆرتەکەی ئێمەدا لە کۆتایی راپۆرتەکەماندا قسەیەکی لەو بابەتە کراوە کە رایەکی وا هەبووە کوردستان بکرێتە سێ بازنە، بەڵام هەروەکو دەوترێ لە ناو هەردوو پرۆژە پێشتر ئەوە نەبووە، بۆیە ئێمە ئەوەمان دەرج نەکردووە، بەڵام دەکرێ ئێستا قسەی لە سەر بکەن ئەمەیان شتێکی دیکەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك سمیر،

بەڕێز سمیر سلیم امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەمە لەڕاستیدا دوێنێ لە بیر کرابوو، خستمانە ئەخیرەوە ئەمە یەك، دوو: ئیقرار کراوە ئێستا لە ناو راپۆرتەکە هەیە سێ: بە تەسویتیش بوو بە ئەساس راپۆرتەکە لەم کۆبوونەوەیەدا، سێیەم شت ئەگەر ئێستا پەرلەمانی بەڕێز ئیقراری کرد ئەوە ماددەی حەوتەم گۆڕانکاری بەسەردا دێ، بۆیە منیش پشتگیری پێشنیارەکەی کاك عبدالله دەکەم کە ئێستا بخرێتە گفتوگۆ و تەسویتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

ئەو رەئیە دەخەینە دەنگەوە کە ئەم ماددەیە دوا بخرێ بۆ موناقەشەی یەك بازنەیی یان سێ بازنەیی، فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە موناقەشەی ئەو ماددەیەی کە باس لە یەك بازنەیی دەکات یان سێ بازنەیی ئۆتۆماتیکی دەبێ پێشی بخەین، کامیان دەنگی هێنا ئەبێ دوای ئەوە ماددەکانی تر دێت لەبەر ئەوە ئێستا موناقەشەکە ببڕێنینەوە و دەنگدانی لە سەر بێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

تا موناقەشەی یەك بازنەیی یان سێ بازنەیی دەیخەینە پێش ئەم ماددەیە بۆ ئەوەی ئەو مەسەلەیە حەسم بێ، کێ لەگەڵ دایە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بفەرموون ئەو ماددەیە بخەنە دواوە، بۆ ئەوەی ماددەکانی تر موناقەشە بکەین،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە لاپەڕەی چواری راپۆرتەکەمان، (هناك اقتراح بإضافة مادة الى المشروع بجعل كوردستان ـ العراق ثلاث دوائر انتخابية بدلاً من دائرة انتخابية واحدة الواردة في أصل القانون)، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم ئیقتیراحە نا یاساییە، چونکە ئێمە ماددەی (9)مان هەیە سەراحەتەن، دەڵێ کوردستان یەك بازنەیە دەبێ ئیقتیراحەك ببێت ئێمە موناقەشەی ماددەی (9) بکەین هەموارکردنی ماددەی (9) لە زمنی ئەم یاسایە، نە ماددەیەکی تازە، ماددەی (9) دەڵێت: (يعتبر اقليم كوردستان ـ العراق منطقة انتخابية واحدة وتقسم الى مراكز) ئەگەر کاك عەونی بەڕێزی قبولی کرد پێشنیازەکەی ئەوەیە ئایا ئێمە موناقەشەی هەموارکردنی ماددەی(9) بخەینە ناو ئەو مەشرعە یاساییە یان نا؟ تاکو لەوێ بڵێین سێ لە جیاتی یەك، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عونی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی کاك عبدالسلام زۆر راستە ماددەی (9) ئەسڵی قانونەکە دەڵێ (يعتبر اقليم كوردستان ـ العراق منطقة أنتخابية واحدة يقسم الى مراكز الإنتخابية) مادام پێشنیار هاتووە دەبێ قسە لەو ماددەیە بکەین، ئایا ئەو ماددەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە یان ببێتە سێ بازنە هەتا تەعدیلی ماددەی (9) بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

ئێستا موناقشەکە ئەوەیە یەك بازنە بێ یان سێ بازنە بێ، وایە؟ مادام سیغەکی قانونی بدەنێ لیژنەی هاوبەش بۆ ئەوەی موناقەشەی بکەین، فەرموو کاك عمر،

بەڕێز عمر صدیق محمد (هەورامی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەپرسم هەر وەکو بەڕێز کاك عبالسلام پرسی لە رووی یاساییەوە ئێمە لە بیدایەت لەو دوو مەشروعەی کە پێشکەشکراوە هیچ کامیان باسی ئەوەیان نەکردووە کە تەعدیلی ماددەی (9) بکرێت، ئایا لە رووی یاساییەوە دروستە باس لە تەعدیلی ماددەیەك بکەین کە پێشتر پێشنیارکراوە، و ئیستینادیش دەکەین لە سەر چی؟ ئێمە هەر ئەمڕۆ ئەو قانونەی کە بڕیارمان لە سەر دا درێژکرنەوەی راگرتنی یاسای

بەکرێدان لە سەر ئەو ئەساسە بوو کە لە جەلسەکانی پێشوودا نەخرایە دەنگ وتمان لەبەر ئەوەی مەشروع بووە تەمدید پێشکەش نەکراوە، من ئێستا دەپرسم ئایا دروستە ئێمە لە هەموارکردنەکە باسی هەمواری ماددەی (9) نەکراوە لە ئێستاوە لە رووی یاساییەوە دروستە ئەمە بکەین؟ سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دروستە لەبەر ئەوەی راپۆرتەکەمان بووە ئەساس ئەوەش پێشنیارەکانە کە لە راپۆرتەکەدا هاتووە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عمر،

بەڕێز د. عمرحمد امین(نورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا مەوزوعێك هاتۆتە ئاراوە دوو رەئی جیاواز هەیە، یەکێك دەڵێ یەك بازنە بێ ئەوەی تر دەڵێ سێ بازنە بێ، مونافەشە بکرێ، ئەگەر سێ بازنەیی رەتکرایەوە ماددەی (9) ئەسڵی قانونەکە دەمێنێتەوە، ئەگەر قبوڵیش کرا ئەوە دەبێ ماددەی (9) تەعدیل بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

ئێستا دوو رەئی هەیە، یەکیان دەڵێ یەك بازنەیی بێ، ئەوەی تر دەڵێ سێ بازنەیی بێ، سێ کەس لەم لا و سێ کەسیش لەولا قسە بکا، مالّتان ئاوا بێ، جا چۆن ئیتیفاق بکەین ئەو سێ کەسە چۆن ئیختیار بکەین، جارێ یەك بازنەیی بێ، کێ دەیەوێ قسە بکا؟ لە سەر ئەوەی سێ بازنەیی بێ؟ فەرموو کاك احمد سلێمان.

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەئیدی ئەوە دەکەم کە سێ بازنەیی بێ، ئەویش لەبەر رێزگرتن لە مافی مرۆڤ، و رێزگرتن لە دەنگی خەڵك لەبەر ئەوەی کە کەس مافی نەفەوتێ، ئەگەر ئێمە دیراسەیەکی ئەوە بکەین کە سێ بازنەیی بێ، ئەوەیە کە ئەگەر ئێمە ئێستا تەماشا بکەین لە هەرێمی کوردستان بەپێی ئەو قائیمەیەی کە مفەوەزیە دایتیە دەستی ئێمە تەقسیمی بکەین بۆمان دەردەکەوێ بۆ قیمەتی کورسی ئەگەر لە (100٪) خەڵکی کوردستان دەنگ بدا، قیمەتی کورسی لە کوردستاندا دەبێتە (28) هەزار دەنگ، ئەگەر لە (100٪) بدرێ، بەو شێوەیە هەولێر (35) کورسی، سلێمانی (43) کورسی، دهۆك (22) کورسی تەقریبەن کەسرێك زیاد و کەم هەیە، کورسیەك دەمێنێتەوە، ئەگەر بێت و یەکێك لەو شارانە رێژەی یان با بڵێین ژمارەی دەنگدەر زیاد بوو رێژەی بەشداریکردن زیاد بوو، بۆ نموونە لە شوێنێکی وەکو دهۆك رێژەی دەنگدان دائیمەن دهۆك زۆر بەرز دەبێتەوە ئەگەر (85٪) بێ، رێژەی بەشداریکردنی هاوواڵتیان لە ئینتیخابات رێژەکە گەیشتە

(85٪) ئەو کاتە قیمەتی کورسی تەقریبەن دەگاتە (25) هەزار دەنگ بۆ هەر کورسیەك، بۆ نموونە لە سلێمانی کە دائیمەن رێژەی بەشداریکردن لە سلێمانی کەمترە بۆیە بە نموونە دەهێنمەوە رێژەکە لە (70٪) بێ، نزیکەی تەقریبەن دەگاتە (21) هەزار یان (22) هەزار دەنگ، ئەگەر بێتو بەم شێوەیە یەك بازنەیی بێ، دەنگی دهۆك تەئسیری لە سەر قیمەتی کورسی دەبێ لە سلێمانی، بەلام ئەگەر بێتو سێ بازنەیی بێ، هەر چەند بەشداری بکرێ قیمەتی کورسی لە دهۆك هەر چەند بەرز بێتەوە ژمارەی کورسیەکان لە هی خۆیان تێ ناپەڕێ، کەواتە مونافەسەی بەشداریکردن لە ناو دهۆك هەر چەند زۆرتریش بێ قیمەتی کورسی بەڵێ بەرز دەبێتەوە، بەلام لە دهۆك تێ ناپەڕێ ژمارەی کورسی زیاد ناکات بۆ نوێنەرەکانی دهۆك، بەلام بە پێچەوانەوە ئەگەر بکرێتە یەك بازنەیی ئەمە دیسان تەئسیری دەبێ لە سەر دەنگەکان بۆیە ئەم قائیمەیە خەتای چییە بۆ نموونە لە سلێمانی (10) کورسی دێنێ، بەلام دەبێ لەبەر ئەوەی لە دهۆك ژمارەی دەنگدەر زۆر بەشداری کردووە بۆ هەر کورسیەك دوو هەزار سێ هەزار دەنگی بخاتە سەر کورسیەکەی بۆ ئەوەی قیمەتی کورسیەکەی بەدەست بێنێ، هیوادارم لێم تێبگەن دیارە من پێم وایە ئەمەش ئەگەر بێتو ئێمە بە سێ بازنەیی بیکەین وەکو وتم ژمارەی دانیشتوان یەعنی بەشداریکردنی دانیشتوان لە هەر شوێنێك هەرچەند بەشداری بکات تەئسیر ناکاتە سەر شارێکی تر، و زەرەری پێ ناگەیەنێ، بەلام کەسانێك لەوانەیە بڵێین ئەوە موشکیلەی ئەوەیە کۆمەڵێك لیست هەیە، ئەگەر یەك بازنەیی نەبێ ناگاتە کورسی یان بە پێچەوانەوە ئەگەر با بڵێین لەوانەیە قیمەتی کورسی بۆ بمێنتەوە لەوانەیە ژمارەیەك لە دهۆك لە سلێمانی لە هەولێر بۆ بمێنێتەوە، ئێمە دەتوانین بڕگەیەکی بۆ زیاد بکەین لە ماددەکە ئەویش ئەوەیە کە بڵێین ئەو قائیمانەی کە نەگەیشتوونە کورسی یان بۆ نموونە ژمارەی دەنگێکیان ماوەتەوە لە هەر موحافەزەیەك کورسی تەعویزی دابنێن، وەکو لە ئینتیخاباتی ساڵی 2010ی ئەنجومەنی نوێنەرانی بەغدا هەبوو، بەلام دیارە ئەمە لە سەر مستەوای عێراق بوو، ئێمە بێینە سەر مستەوای کوردستان کورسی تەعویزی دابنێن، ئەم کورسی تەعویزیە دەدرێن بەو قائیمانەی کە نەگەیشتوون بە کورسی دەنگەکانی هەر سێ موحافەزەیان بۆ کۆدەکرێتەوە ئەوکاتە بەپێ (اقوى الباقي) گەورەترین ئەو قائیمانەی کە کورسیان بەدەست نەهێناوە یان کورسیان بە دەست هێناوە بەلام ژمارەی دەنگێکیان بۆ ماوەتەوە لە هەر سێ موحافەزە ئەم کورسی تەعویزانە بدرێ بەو خەڵکانە یان بەو قائیمانە، ئەمەش پێم وایە عەدالەتێکیان تێدایە کەس دەنگی نافەوتێ دەنگێگ لە هەڵەبجە لەگەڵ دەنگێك لە زاخۆ کۆ دەکرێتەوە هیچ تەئسیر لەوە ناکات زەرەر لە کورسیەکە بدا، بەلام بە پێچەوانەوە ئەگەر یەك بازنە بێ بەتەئکید ئەو شوێنانەی کە رێژەی بەشداریکردنیان تێدا زۆرە لەگەڵ ئەو شوێنانەی رێژەی بەشداریکردنیان تێدا کەمە، یەعنی بەشداری کردن لە ئینتیخابات، ئەمە زەرەر لەوانە دەدات کە کەمتر خەڵك دەچێ بۆ بەشداریکردن نوێنەریان کەمتر دێتە پەرلەمان، بۆیە من پێم وایە زوڵمێکیان لێ دەکرێ، بۆیە ئومێد دەکەم کە ببێتە سێ بازنەیی، و ئەو سێ بازنەییەش وەکو وتم بڕگەیەکی بۆ زیاد بکەین کە

دەنگی هیچ کەس نەفەوتێ هیچ قائیمەیەك نەفەوتێ، و هەموو قائیمەکان دەنگەکانیان بۆ کۆ بکرێتەوە، بە (اقوى الباقي) کورسیان پێ بدرێ، سوپاس.

بەڕێز حسن محمد سورە/ جێگری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو مامۆستا فرمان،

بەڕێز فرمان عزالدین محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە وێڕای پشتگیریم لە قسەکانی کاك بیلال دیارە یەك بازنەیی و سێ بازنەیی لەکاتی هەڵمەتی هەڵبژاردن و دوایی دەرچوونی بە ئەندامی پەرلەمان ئەو بەڕێزە دیسان گرفت دروست دەکا ئەگەر هات و یەك بازنەیی بێ، بۆ نموونە کاتی هەڵمەتی هەڵبژاردن ئەگەر یەك بازنەیی بێ دیارە ئەو بەڕێزە دەکرێ لە سەرتا سەری کوردستان دەبێ هەڵمەتەکەی هەڵبژاردن بکات، و لە کاتی بوونی بە ئەندامی پەرلەمان بەدواداچوون بۆ کێشەی هاووڵاتیان بکات لە سەرتاسەری کوردستان، لەبەر ئەوەی بە یەك قائیمە دەنگی پێ دراوە، ئەوە خاڵی یەکەم، دووەم: ئەو ئەندام پەرلەمانە بەڕێزە دیارە کە کاتی یەك بازنەیی بێ، نوێنەری هیچ ناوچەیەکی دیاریکراو نیە، لەبەر ئەوەی لە سەر ناوچەکەی خۆی هەڵنەبژێردرایە، لە سەر ئەساسی یەك لیست هەڵبژێردرایە، پاشان گرنگی هەندە بە نوێنەرەکە نادرێ، بەڵکو لایەنە سیاسیەکان دێن دابەشی ئەو ئەندامانە دەکەن بە سەر ناوچەکان، خاڵی تر بەڕاستی شەرت نیە هەموو ناوچەکان ئەندامی پەرلەمانیان بەرکەوێ، ئەگەر هاتو بە یەك بازنە بێ، بەڵام ئەگەر هاتو بە سێ بازنە بێ هەر ناوچەیەك، یان هەر دائیرەیەك یان هەر بازنەیەك ئەندامی پەرلەمانی خۆی بەردەکەوێ، لەبەر ئەوەی لەو شوێنە خۆی کاندید کردووە، سوپاس.

بەڕێز د. حسن محمد سورە/ جێگیری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو ئاشتی خان،

بەڕێز ئاشتی عزیز صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من بەرگریکردنم لەوەی کە سێ دائیرەی ئینتیخابی بێ لەوێدا سەرچاوە دەگرێ کە ئەو کەسانەی کە دەبنە نوێنەر، و خۆیان کاندید دەکەن زیاتر لە سەر بنەمای نوێنەرایەتی ناوچەیی دەتوانن رۆڵێکی گەورەیان هەبێ کە پێی دەوترێ تەمسیلی مەنتقی، بەپێی مەنتیقەکانی خۆیان لە کاتێکدا کە ئەوانەی لە یەك دائیرەی ئینتیخابیدا ئەوانەی لە سەر بنەمای نیشتیمانی دەکەونە ناو رکابەریەوە کە زۆر جار بەپێی ئەو مێژووەی بە داخەوە لە عێراقدا بۆ هەرێمی کورستانیش جێماوە زۆر زەحمەتە کاندیدێك، یان نوێنەرێك بتوانێ لە سەر ئاستی چەند موحافەزەیەك تەمسیلی تواناکانی خۆی بکا، کە خەڵك متمانەی پێ بدات و دەنگی پێ بدات، بۆیە لەبەر ئەوەی پڕۆسەی دیموکراسیەت لە هەرێمی کوردستاندا پڕۆسەیەکی تازەیە، و متمانەی خەڵك بە دەنگدەر سەرەتایەکی تازەیە، ئەمە وا دەکات کە کاندید یان ئەو کەسەی کە خۆی

هەڵدەبژێرێ لە سەر بنەمای ناوچەکەی خۆی ئەکتیف تر بتوانێ ئەو ریسالەیە بە خەڵک بگەیەنێ کە خەڵک متمانەی پێ بکات، بۆیە رکابەرایەتی لە سەر ئاستی موحافەزە بۆ پڕۆسەیەکی دیموکراسی کە تازە لە دروست بوونداید ئاسانتر گەر چی زۆر جار رەخنە لەم سیستەمە دەگیرێ کە جۆرێك لە ناوچەگەری دروست دەکرێ، بەڵام لە ئێستا هەرێمی کوردستان بە بڕوای من لە تەجروبەی پێشوومان بینیومانە بەتایبەت چوار ساڵی رابوردوو کە نوێنەری مەنتیقە زۆر باشتر دەتوانێ داکۆکی لە پێداویستی و کەم و کوڕی ناوچەکەی خۆی بکات و بتوانێت بی گەیەنێتە پەرلەمان، و خاڵێکی تر ئەوەیەکە بەڕاستی ئەمە زیاتر دەتوانێ مەبدەئی عەدالەت بچەسپێنێتن، لەبەر ئەوەی کە لەگەڵ ئەوەی نیسبەتێك لە دەنگدەر بە فیڕۆ دەڕوات، بەڵام نیسبەتی زۆری کورسیەکان دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ناوچەیەی کە تێدا نیسبەتی دەنگدەر تێدا زۆرە، و خاڵێکی تر بە لای منەوە گرینگە ئەوەیە کە رێزێکی زۆر دەگیری لە ئیرادەی ئەو کەسەی کە دەنگ دەدات، چونکە ئەمە لەبەردەم یەك دائیرەییە زیاتر مەسالحی کوتلە سیاسیەکان دەپارێزرێ، بەڵام لەم فرە دائیرەییە زیاتر ئیحتیرامی ئیرادەی ئەو کەسانە دەگیرێ کە ناخبن کە دەچن دەنگ دەدەن، بەو پاساوەی کە هەمیشە دەنگدەر دەیەوێ، بە لایەوە گرنیگ نیە ئەو حزبە دەیەوێ نوێنەری راستەقینەی خۆی بنێرێتە پەرلەمان، بۆیە لێرەدا ئەوە سەرچاوە دەگرێ کە ئایا ئێمە لەبەر دەم ئەوە داین ئیرادەی ناخب رێزێکی زیاتر بگیرێ یان کوتلەی سیاسی کەمترین دەنگی بە فیڕۆ بڕوا، من جارێکی تر دەڵێم من ئیدڕاکم بەوە هەیە کە لەم شێوازە نیسبەتێك لە دەنگدان بە فیڕۆ دەڕوا، بەڵام نوێنەری راستەقینە دەنێرێت بۆ پەرلەمان، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

ئێستا ئەوەی کە دەیەوێ یەك بازنەیی بێ، ئەو سێ ناوەمان ئیختیار کردووە، نیزامیەکەت بفەرموو؟

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەیوەندی بەوەی کە تەئیدی ئەوە دەکات، ناکات، بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، من حەز دەکەم، بەرێز جێگیری سەرۆکی پەرلەمان گوێی لێم گرت جەنابت لێرە نەبووی، من نوقتەی نیزامیم لە سەر ئەوەیە داوا دەکەم ئەو قسانەی کە بەڕێز حاجی بیلال کردی لە سەر زیادبوونی رێژەی دانیشتوان لە دهۆك و سلێمانی من داوا دەکەم، تۆ پاشان قسە بکە،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کاکە باس لەوە نەکراوە برام، نەکەس باسی کردووەو نە قسەیەکی وا کراوە،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تۆ لێرە نەبووی،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

لێرە بووم کە کاك حاجی بیلال قسەی کرد لێرە بووم، فەرموو د. حسن،

بەڕێز حسن محمد سورە/ جێگیری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ببورە، من وا تێگەیشتووم کە کاك حاجی بیلال دەڵێ نیسبەتی حزور لە دهۆك زیاترە لە شوێنەکانی تر، نەك ژمارەی دانیشتوان، من تەسەور دەکەم هەر وای گوتبێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کاك عبدالسلام شتێك کە نەوترابێ چی تەواو دەکەی، کاك حاجی بیلال دەڵێ خەڵك زیاتر دێ لە دهۆك دەنگ دەدا مەسەلەن، باسی لەوە کردووە، نەك ژمارەی دەنگدەر زۆر ببێ، فەرموو

بەڕێز عبدالسلام مصگفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەس سەبرتان هەبێ من چێ دەڵێم، پاشان دەرم بکەن لە قاعە، بەس با قسە بکەم حەقی خۆمە، من نالێم نوقتە نیزامیە ئەگەر بەعەقلی من نیزامی نەبێت، بەڕێز حاجی بیلال بۆ ئێمە شەرحی کرد، چۆن ئەگەر زیادبوونی دانیشتوان لە پارێزگایەك کاریگەری نابێ لە سەر پارێزگایەکی تر، چونکە وەکو خۆی دەمێنێت، ویستی بۆ ئەم مەنهەجە نموونەیەکی هێنا، من دەڵێم ئەو قسەیە لە رووی ئیحسائیەوە راست ناکات، چونکە ئەگەر ژمارەی دانیشتوانی پارێزگایەك زیاد بوو، ژمارەی ئەو کورسیانەی بۆ ئەویش تەرخانکراوە دەبێ زیاد بکرێ، ئەگەر نا سێ بازنەیی مەعنای نامێنێ، خۆ تۆ بۆ من سێ کورسیت داناوە هەتا هەتایی سێ کورسی نامێنێن، چونکە لە رووی علمیەوە قسەکە راست نیە، منیش گومانم هەیە لە رووی سیاسیەوە بزات زیادبوونی دانیشتوانی موحافەزەی دهۆك کرا داوا دەکەم ئەو نموونەیە لە پڕۆتۆکۆل مەسح بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

عەلە کولین ئێمە پێمان وایە شتی وا باس نەکراوە، ئێستا سێ ناومان نووسیوە، (سۆزان خان، د. احمد، کاروان صالح) فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هیوادارم تۆزێك دەنگ کەم بێتەوە، چونکە گوێمان لە خۆشمان نابێ، ئێمە لە ساڵی 1992 رێژەی لە (7٪)مان دانا وتمان ئەگەر هاتو حیزبەکان ئەوانەی موشارەکەیان کرد بۆ چوونە ناو پەرلەمانەوە دەبێ ئەم نیسبەتەی لە (7٪) بێنن، خۆشمان بینیمان بە چاوی خۆمان چی بوو نەتیجەکەی و ئەنجامەکەی، بۆیە ئەو تەوازنەی بۆ پاراستنی ئەم فرە رەنگیە و ئەو فرە حزبیە، دانانی سێ بازنە زەرەر لە حزبە بچووکەکان دەدا، ئەگەر ئێمە باس لە دیموکراسیەت و تەعەدودیەت و فرە حیزبی دەکەین دێینەوە بە شێوازێکی دیکە نیسبەی لە (7٪) دادەنێینەوە، دەبێ سەریح بین لەگەڵ هاوولاتیانی خۆماندا ئێمە

دەمانەوێ نیسبەتی لە (7٪)کە بگەڕێتەوە یان سێ بازنەیی دەینین دەیکەین بە نموونە و بیانوو بۆ ئەوەی مەجالی حیزبە بچووکەکان و گەشەی دیموکراسی لەم ولاتە نەدەین، بەڕێزان کاتێك کە یەك بازنە دەبێت من دیفاع لە حیزبە گەورەکان ناکەم ئێستا، حیزبە بچوکەکان دەنگەکانیان (100) ئەندامی هەیە لەو شار (150)ی تری هەیە لەو شارۆچکەیە (350)ی هەیە لەم شارۆچکەیەی تر لە کۆتایی کۆی دەکاتەوە ئەو دەنگانە دەبێتە هۆی ئەوەی ببێتە خاوەنی یەك کورسی بۆ حزبیکی بچووك مانای ئەوەیە دەنگێکی جیاوازە مەعنای ئەوەیە فرە دەنگیە، فرە رەنگیە، دیموکراسییە، بەڕێزان کاتێك کە سەیری ماددەی (2)ی قانونی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان بکەین دەڵێ: نوێنەرایەتی لە پەرلەمانی کوردستان نیشتیمانیە لە سەر ئاستی نیشتیمان دەبێ، نوێنەری گەلە لە سەر ئاستی نیشتیمانەکەمان دەبێت، بەڕێزان ئەم نیشتیمانەمان هێشتا نەبۆتە دەوڵەت، ئەم نیشتیمانەمان هێشتا هەرێمێکە، ئەم نیشتیمانەمان پێویستی ئەگەر هیچ نەبێ لە کۆ دەنگیەکدا لە کاتی هەڵبژاردندا هەموو دەنگ و رەنگەکان پێکەوە بەبێ ئەوەی لایەنێك مەحروم بکەین لە سەر ئاستی نیشتیمانەکەمان نوێنەرایەتی بکەین، کەی بووینە دەوڵەت لە سەر ئاستی قەزا لە سەر ئاستی ناحیە لە سەر ئاستی گوند دەتوانین نوێنەرایەتی بکەین، ئێستا نیشتیمانەکەمان پێویستی بە هەموومانە وەك هاوولاتی نوێنەرایەتی بکەین، من لەم پەرلەمانی کوردستانەدا نوێنەری تەنها شاری سلێمانی نیم، هی دهۆکیشم، هی هەولێریشم، و لە کوێ کێشەیەکیان هەبێت کام شوێن لەم کوردستانە پەیوەندی پێوە کردبووم بە دەنگیەوە هاتووم، من نوێنەری ئەم گەلەم، نوێنەری ئەم نیشتیمانەم، بۆیە لەگەڵ یەك بازنەم، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو د. احمد،

بەڕێز د. احمد ابراهیم علی (وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش بەڕاستی لەگەڵ ئەوەم کە هەرێمی کوردستان یەك بازنەی هەڵبژاردن بێت لەبەر ئەو هۆیانە بەڕاستی، یەکەم: دەنگی دەنگدەر زیاتر حیسابی بۆ دەکرێ کە لە هەر شوێنێکی کوردستان لە دیهاتێك لە شارێك لە سەر سنووریك دەنگەکەی کۆ دەکرێتەوە حیساب بۆ دەنگەکەی دەکرێ بەتایبەتی لە حاڵەتێك کە ئەگەر کیانێك یان حزبێك یان لیستێك چونکە سیستەمی هەڵبژاردنەکە وایە کە سێ کەس بەسەرەوە دەتوانن لیستێك پێك بێنن، مەرج نیە هەر حزبێك بێ، ئەو دەنگە کۆ دەکرێتەوە ئیعتبار زیاتر بۆ دەنگی دەنگدەر دادەنرێ کە دەنگەکەی نافەوتێ لەو حاڵەتەدا، دووەم: وەکو سۆزان خان باسی کرد بۆ حیزبە بچووکەکان باشترە، و بۆ لیست و کیانە بچووکەکان کەوایە یەك بازنەی هەڵبژاردن بێ نەك چەند بازنەی هەڵبژاردن، و شانسی بەدەست هێنانی کورسی بۆ حیزب و قەوارە و حیزبە بچووکەکان زیاتر دەستەبەر دەبێ ئەگەر هاتو یەك بازنەی هەڵبژاردن بێ، و بە پێچەوانەوە ئەمە لە قازانجی حیزبە گەورەکانە، ماددەی سێیەم: لە یاسای هەڵبژاردن کە داوای هەمواركردن نەکراوە، دەڵێ: ئەندامی پەرلەمان دەبێتە

نوێنەری گەلی کوردستانی عێراق ئەمە بە پێچەوانەی ئەم ماددەیە دەبێ، چونکە ئەمە تەعدیل نەکراوە دەڵێ: (عضو البرلمان يمثل شعب كوردستان ـ العراق)، و لەگەڵ ئەوەشدا ئێمە لە ماددەی یەکەم کە پەسەندمان کرد کە تەعدیلی ماددەی دووەم بوو هەم دەنگ دەدرێ بە کیانەکە بە تەنها، و دەنگ دەدرێ بە کاندیدەکە و بە کیانەکەش پێکەوە، کە وابوو لە حاڵەتێکدا تەنها دەنگ دەدرێ بە کیانەکە دەنگی ئەو هاوواڵتیە نافەوتێ لە هەر شوێنێك بێ کۆ دەبێتەوە، ئینجا بەڕاستی من پرسیار دەکەم بۆ سێ بازنە بۆ پێنج بازنە نەبێ، ئەی گەرمیان، هەڵەبجە کە دەبێت بە پارێزگا یەعنی بەڕاستی ئەمەش جیگەی مولاحەزەیە، و لەبەر هەموو ئەو هۆکارانە، و لەبەر ئەوەی کە هەرێمی کوردستان خسوسیەتێکی خۆی هەیە، تایبەتمەندی خۆی هەیە، ئێمە دەبێ جیاوازی بکەین لە نێوان هەرێمی کوردستان و پارێزگاکانی دیکەی عێراق، لەبەر ئەو تایبەتمەندیەی کە هەرێمی کوردستان هەیەتی کە هەم پەرلەمان و هەم حکومەتی هەیە، و پارێزگاکانیشیان هەن، من پشتگیری لەوە دەکەم کە تەنها کوردستان یەك بازنەی هەڵبژاردن بێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو كاك كاروان

بەڕێز كاروان صالح احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵاڵا من پێم وایە پرسی دیموکراسی لە هەرێمی کوردستان ئاستێکی وای بڕیوە کە جارێکی تر بوار نەما بۆ ئەوەی کە بەس حیزبە دەسەاڵتدارەکان، بەس حیزبە گەورەکان لە ساحەکە بن، خەڵکانی تر کە بیر و بۆچوونی جیاوازیان هەیە لەو ساحە حزووریان نەبێ، و من زۆر پێم ئەستەمە کە خەڵکێك ئیدیعای ئەوە دەکات کە ساحەکە نەهێڵی نوێنەرانی کەم و بچووك و ئەم و ئەو بێتە ناو ئەو پەرلەمانە، ئەو پەرلەمانە دەبێ ملەوەن بێ، ئەو پەرلەمانە دەبێ دەنگ و رەنگی جیاوازی تێدا بێ، ئەو پەرلەمانە دەبێ شوێنی خەڵکی تریشی لێ بکرێتەوە کە ئەو جارە ئومێد دەکەین زۆر خەڵکی جیاواز دێتە ناو ئەو پەرلەمانە بەپێی ماددە (41)ی دەستور بڕگە سێ ئیقرار بەوەکراوە لە دەستوری هەرێمی کوردستان لە پرۆژەی دەستور کە ئەندامی پەرلەمانی کوردستان نوێنەری گەلی کوردستانە بەبێ جیاوازی بۆ چوونی سیاسی، نەتەوەیی، ئاینی، ئێمە هەندێك شت دەڵێن عەکسی ئەو مەبادیئانەیە کە قسەمان لە سەری کردووە، برادەرینە، کێ ئەو حەقەی دایتە تۆ کە رێگری بکەی قەوارەیەکی بچووك حزووری لێرە هەبێ؟ دەیان حیزبی تێکۆشەر نوێنەرایەتی هاژە خانی هەیە لێرە، کە سەدان شەهید و هەزاران تێکۆشەر و زیندانی، و هەزاران رۆشنبیری لە ناو هەموو حیزبەکانتان هەیە، بۆ ئەستەمە نوێنەری نەبێ، دەیانی وەکو ئێمە ساڵە های ساڵە بەروح و گیان و خوێنی باب و باپیری خۆمان، تەسلیم نەبووینەتەوە فایلمان نیە، خیانەتمان نەکردووە، تێکۆشانمان کردووە، ناهێڵن بێینە ناوتان لە ناو ئێوە هەوێن بین لە نێوان دەسەاڵت و ئۆپۆزسیۆن، دەبێ ئێمە بەڕاستی شوێنمان بکەنەوە دەیان گروپی جیا ئەمڕۆ (16) قەوارەی نوێ خۆی

تۆمارکردووە، رێگرن، بۆ دەترسن لە دەنگ و رەنگی جیاواز؟ لێگەڕێن خەڵك لە سەر صندوقی دەنگدان خۆی تاقی بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

لیژنەی یاسایی هەردووکی بخەنە دەنگەوە کاکە رووبکردنەوە نیە برام، نابێ سێ کەس لەم لەو لا و سێ کەسیش لەو لا قسەی کرد، بیخە دەنگەوە، تکایە، فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر بوویە سێ بازنەیی بەو شێوەی ئێستا دەیخوێنمەوە با ئەندامانی پەرلەمان رای خۆیان لە سەر بدەن، (يعتبر إقليم كوردستان ـ العراق ثلاث مناطق انتخابية)

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

ئەوەی کە دەیەوێ سێ بازنەیی بێ، کێ لەگەڵ دایە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ (29) کەس لەگەڵ سێ بازنەییە، کێ لەگەڵ دا نیە؟ ئەوە زۆرینە لەگەڵ دا نیە، کەواتە ئەوەی تر بخە دەنگەوە کاك عونی بیخوێنەوە،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێویست ناکات لەبەر ئەوەی ئەسڵی قانونەکە هەر وایە، (يعتبر إقليم كوردستان ـ العراق منطقة انتخابية واحدة وتقسم الى مراكز انتخابية)

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

رەبتی بەوە هەبێ، فەرموو کاك کاردۆ،

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکردن لە سەر شێوازی هەڵبژاردن هەموو شێوازێك لایەنی ئیجابی هەیە و لایەنی سلبی هەیە، قسەکردن نیە لە سەر ئەوەی کە کێ لەگەڵ هەمەڕەنگیە و کێ لەگەڵ ئەوەیە ئێستا ئێمە بە نموونە، بە تەجروبە بۆتان باس دەکەم، ئێمە هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکانمان هەیە، ئایا بۆتە هۆی ئەوەی کە هەمەڕەنگی نەمێنێ، کاکە یەکێك لە هۆکارەکانی داواکردنی ئێمە ئەوە بوو کە نەریتێك، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

تەواو قسەی خۆت کرد و حەسم بوو، فەرموو کاك عەونی ماددەکە بخە دەنگەوە،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السابعة:

تعدل المادة (السادسة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالآتي:

المادة (السادسة و الثلاثون):

اولاً: يتم تحديد المعدل الانتخابي وفق الآلية التالية:

1- يقسم مجموع الاصوات المقترعة للمكونات المشار اليها في المادة (36 المكررة) من هذا القانون على عدد المقاعد المخصصة لكل مكون لأستخراج المعدل الانتخابي له.

2- تقسم الاصوات المتبقية على عدد مقاعد البرلمان بعد طرح عدد المقاعد المشار اليها في (1) اعلاه، لأستخراج المعدل الأنتخابي للكيانات غير المشمولة باحكام المادة (36 المكررة) من هذا القانون.

ثانياً: يتم تحديد عدد المقاعد التي فاز بها كل كيان وفق الآلية التالية:

1- تقسيم الاصوات التي حاز عليها كل كيان على المعدل الأنتخابي، المستخرج وفق الفقرة (اولاً) اعلاه، لتحديد عدد المقاعد التي فاز بها الكيان المعني.

2- في حالة عدم حصول اي كيان يتنافس على المقاعد المشار اليها في المادة (36 المكررة) على المعدل الانتخابي، يمنح مقعد واحد للكيان الذي حصل على اكثر الاصوات، ضمن المكون.

ثالثاً: تؤول المقاعد الشاغرة نتيجة لحصول بقايا لا تصل الى المعدل الانتخابي الى الكيانات التي حصلت على اكبر البقايا و على التوالي.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ تێبینی هەیە؟ فەرموو کاك جمال،

بەڕێز جمال طاهر ابراهيم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنها مولاحەزەم ئەوەیە کەلیمە (صحیحة) ئیزافە بکرێ پاش هەر ئەسواتێك (الأصوات الصحیحة) ئیزافە بکرێت وابزانم چاکتر دەبێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەڕەچاوکردنی ئەو تێبینیە، کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە دایە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسەندکرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عونی.

بەڕێز عونی کمال سعيد (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثامنة:

تعدل المادة (السابعة و الثلاثون) من القانون و تقرأ كالاتي:

المادة (السابعة و الثلاثون):

اولاً: يتم توزيع المقاعد التي فاز بها كل كيان وفق التسلسل التالي:

1- يتم منح مقعد لكل مرشح حصل على المعدل الانتخابي المستخرج وفق احكام الفقرة (اولاً) من المادة (36) المعدلة من هذا القانون، حسب الاصوات التي حصل عليها كل منهم.

2- تتم اعادة ترتيب اسماء بقية مرشحي الكيان حسب الاصوات التي حصل عليها كل منهم و تمنح بقية المقاعد لهم ابتداءً من الحاصل على اعلى الاصوات الى ان يتم تحديد كافة المقاعد التي حصل عليها الكيان.

ثانياً: في حالة عدم تحقق النسبة المخصصة للنساء و الواردة في الفقرة (1) من المادة (22) من القانون، يتم تقديم العدد المطلوب من النساء من بين الفائزات المشار اليهن في (اولاً/2) اعلاه حسب الاصوات التي حصلن عليها.

ثالثاً:

1- تعلن الهيئة العليا النسبة المئوية التي حصل عليها كل كيان و المقاعد البرلمانية التي فاز بها.

2- تعلن الهيئة العليا اسماء الفائزين بعضوية برلمان كوردستان – العراق.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ تێبینی هەیە؟ تەنها سێ کەس، (كاك برهان، كاك عبدالسلام، كاك سالم)فەرموو كاك برهان،

بەڕێز برهان رشيد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا من قسەم لە سەر ئەم ماددەیە ئەوەیە ئەسڵی پرۆژە، ئەگەر سەیری بکەیت کە ئەو برادەرانە لە لیستی کوردستانی تەقدیمیان کردووە، بڕگەی دوو تێدایە دەڵێ: (يتم منح نصف المقاعد المتبقية لمرشح الكيان حسب تسلسل أسمائهم في القائمة الأنتخابية الأصلية بغض النظر عن الأصوات التي حصل عليها كل منهم ويتم أعتبار نصف المقعد مقعداً كاملاً لهذا الغرض) ئەمە باس لەوە دەکات کە حەق بە حزبێك دەدرێ هەندێك ناو دابنرێ بیکا بە ئەندامی پەرلەمان، ئەمە لابرا بە هۆی موناقەشاتی دوێنێ، وەڵلا من وەکو رەئی شەخسی و قانونی و بۆچوونی تایبەتی خۆم من رەئم وایە بیانووەکانی لابردنی ئەو بڕگەیە لە کۆبوونەوەکانی دوێنێ و ئێستا تەجیهزنەکردنی لە زمنی ئەو قانونە و تەعدیلە بە بیانووی زەعیفی دەزانم لەگەڵ رێزمدا، من رەئم وایە حیزب هەندێ جار پێویستی بەوەیە هەندیك جار خۆی دایبنێ بیکا بە ئەندامی پەرلەمان لەبەر چی؟ لەبەر ئەوەی بۆ نموونە حزبێك لە بادینان دا یان لە کەرکووك دا دەنگ کەم دەهێنێ، حەقی خۆیەتی خەڵك لەوێ دابنێ بۆ ئەوەی نفووسی موستەقبەلی خۆی پێ زیاد بکا، دووەم: خەڵك هەیە خەڵکێکی زۆر ئەکادیمیە، من حورمەتم بۆ جەنابتان، من خەڵکم دیوە حەوت زمانی زانیوە کە مردووە حەوت کەس لە تازیەکەی بووە، خەڵك هەیە زۆر زانایە، پڕۆفیسۆرە، پڕۆفیشنالّە لە ئیشی خۆیدا، دەنگ ناهێنێ بە دەنگدان حزبەکەی خۆی پێویستی پێیەتی هەم پەرلەمانیش پێویستی پێیەتی، لەبەر

ئەوە وجودی ئەو بڕگەیە بە زەروور دەزانم، ئەگەر نیوەشی بە زۆر دەزانن حەقە یەك لە سەر چواری ئەم حەقە بیدە بە حزبەکە کە خۆی ئەو خەڵکە دادەنێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپێی ئەوەی من یەکێك بووم لەوانەی ئەم پرۆژەمان پیشکەشکردووە، هەندێك سیاغات سیاغاتی لوغەوەیش هی منە، دوو مولاحەزەم هەیە، یەکێکیان: پاش و پێش دەکەم چونکە لادانی بڕگە دوو بێ ئەوەی هیچ شەرح بکرێ لە راپۆرتی موشتەرەك لای من جێگای سوئالە، بەڵام ئەوە دێخمە پاشەوە، پاش ئەوەی ئەگەر بێتو ئەو سیاغەی لیژنەی هاوبەش پەسەندکرا، پێشنیار دەکەم چونکە سیاغەکە سەقەتە ئێستا ئەوەلەن: یەکسەر دەست پێ دەکەی دەڵێی (تتم اعادة ترتیب اسماء بقیة مرشحي الکیان) (وفق الیة کذا) نازانم چ؟ هەمووی نامینێت، بۆ چونکە ئەوەلەن (یتم منح مقعد لکل مرشح حصل علی المعدل الانتخابي) مانای نیە مادام تۆ ناوەکانی هەموو ئەو ناوانەی بە لیست هاتوونە بەپێی دەنگ تەسەلسولی داخیل بکەی واتا پێش هەموویان ئەوانەی مەقعەدی ئینتیخابیان هێناوە دێن، بۆیە ئەوەلەن داعی نیە بمێنێت تەحسیل حاسلە، تەنها لە ئەوەلەن دووەم دەمێنێتەوە، بۆیە پێشنیار دەکەم تەنها بڵێین ئەوەلەن (تتم اعادة الی اخرە)، بەڵام کەلیمەی (وتمنح بقیة) لابدەن، دووەم مولاحەزە چونکە ئەوەلەن تەقسیم کرابوو بۆ یەك و دوو و سێ، تکایە ئەمە مولاحەزە بکەن (العدد المطلوب من النساء من الأصوات التی حصلن علیها فقط) مەڵێ (بین الفائزات المشار الیهن في اولاً و ثانیاً) چونکە کاتی خۆی سێ فائیز بوون، بۆیە ئەوە پێشنیارمە تاکو لە جێگای خۆی راوەستێ ماددەکە، دێمە مەوزوعی ئەو پێشنیارەی کە لە ئەسڵی پێشنیار هەبوو بێ تەبریر لیژنە لای داوە من تەسەور دەکەم نەمانزانی تەبعەن بۆ لاتان دا، بۆ ئێمەتان شەرح نەکرد بۆ لاتان دا، بەڵام تەئیدی قسەکانی کاك برهان دەکەم ئەو عەمەلیە سیاسیەی لە دیموکراسیەتی و نوێنەرایەتی حزب رێکی دەخەن و حزب بۆ خۆی هەندێك کەوادر دەست نیشان دەکاتن و هەندێ پۆستی پێویست ئەیەوێ یەکێك بۆ لیژنەی یاسایی هەبێت، مافێتی، ئەیەوێ یەکێك ئامادە بکات ئەگەر مەقعەدی باشی هەبێ بیکاتە سەرۆکی پەرلەمان، جێگیری سەرۆکی پەرلەمان هەندێك لیستی هەندێك حزبی کوردستانی ئێستا لە راگەیاندندا باسی دەکەن نوێنەر بۆ شەبەك و بۆ ئێزیدی و بۆ کاکەیی دادەنێن چۆن دای دەنێ؟ ئەگەر تۆ سەیتەرەت لە سەر چۆنیەتی مەقاعد لە زمنی ئیستیسنا نەبێ، بۆیە ئێستا ئەوە دەرچووە ئێمە سێ کەسین ناتوانین ئێمە شت فەرز بکەین، بەڵام دەبوایە لە لیژنەی یاسایی بپرسین بۆچی ئەو بڕگەتان لادا؟ و گفتوگۆ بکرێ ئەگەر خەڵك زۆرینە لەگەڵمان بڵێ لا بدرێ، با لا بدرێ، بەڵام ئێستا

راپۆرتی هاوبەشتان کردووە بە ئەساس، ئەو فرسەتەمان بۆ نەما، بۆیە من تەنها ئیکتیفا دەکەم بەو تەعدیلاتەی کە هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك سالم،

بەڕێز سالم توما کاکۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینیەکەم لە سەر دووەم: في حالة عدم تحقق نسبة مخصصة للمرأة) نە (نساء) دوایی بێتەوە (نساء) بەڵام (في كل كيان انتخابي) لە هەر قائیمەیەك نەك بەیانی لە قائیمەیەك نیسبەی ئافرەت نەبوو بچێ لە قائیمەی تر بڵێ دەبێ تۆ ئافرەت بێنیتن، چونکە لە قائیمەی من ئافرەت نیسبەی خۆی دەرنەهێناوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو د. دانا،

بەڕێز د. دانا سعید صوفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئەو مۆدێلەی لە ئەسڵی پرۆژەکە هاتووە، بیروکەکە لەوەوە هات کە پەراوێزێك بۆ ئیرادەی حزبەکان هەبێت بۆ ئەوەی کە بیانەوێ خەڵکێکی موختەس یان خەڵکێك ئەگەر شوێنێك با بڵێین لەوانەیە نوینەرایەتی پێکهاتەیەك نەتوانێ بهێنرێ، ئەوە حزب با بڵێین لەو پەراوێزە جێگایان بۆ بکاتەوە، بەڵام ئەوەی کە ئێستا دەیبینین ئەو پەراوێزە نەماوە، بەڵام دیسان ئەوەی کە بیانووەکە ئەوەی ئێمە تێی دەگەین بۆ ئەوەیە کە حزب ئیحراج نەبێ لەوەی کێ لە سەری سەرەوەی لیستەکەیە یاخود لە پێشی پێشەوەی لیستەکە دادەنێ؟ دیارە هەر دووو لا ئیجابیات و سلبیاتی هەیە، بەڵام کامەیان دیموکراسی تر بێگومان یەعنی ئەو مۆدێلەی ئێستا کە لە تەقریری موشتەرەك هاتووە دیموکراسی تر، ئەگەر بمانەوێ با بڵێین پەراوێزێك بۆ ئیرادەی حزب دابنێین دیارە ئەویش یەعنی تەبریراتی خۆی هەیە، بەهەرحاڵ باس لەوەکرا، تەبریر چییە؟ بۆیە بەڕاستی لەوانەیە نەویسترێ حزب ئیحراج بێ، بۆیە ئەو لیستە بەو شێوەیەی کە بەپێی تەسەلسولی ئەوانەی کە دەنگ دەهێنن بەو شێوەیە یەك لا بکرێتەوە لە بری ئەوەی کەس لە پێشەوە دابنرێ یاخود دا نەنرێ، تەنیا ئەوەیە موبەڕیرەکە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو لیژنەی هاوبەش،

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو پیشنیارەی کرا سەبارەت بە دەمج کردنی بڕگەی یەکەم و دووەم خاڵی یەك و دوو ئەوە پێشنیارێکی باشە، و ئەو بەقیەی ئەوەی کاك عبدالسلام پێشنیاری کرد پێویست ناکات لێرە لەبەر ئەوەی لە خاڵی یەکەم چارەسەر کرایە، (و یعاد ترتیب أسماء بقیة مرشحي الکیان) سەبارەت بەو خاڵەی کە پێشنیاری کاك سالم بوو هی لیستی ئەوەی کە ئەگەر ئافرەتەکان ئەو رێژەیەی کە دیاریکرایە لە (30٪) کەمتر نەبێ، ئەو رێژەیەی بەدەست نەهێنا، بەپێی ژمارەی دەنگەکان دوای ئەوەی کە موعدەلی ئینتیخابی و ئەو رێکارانەی پێشتر دیاری کرایە ئەنجام درا، ئەوە مەبەست لە هەمان لیستە، چونکە ناکرێ بەڵام وشەکە لێرە نازانم چاپ نەکرایە، لە بیر کرایە، (یتم تقدیم العدد المطلوب من النساء من نفس القائمة حسب الاصوات التي حصلن علیها) ئەو عیبارەیە وەکو خۆی دەمینێتەوە، و بەو شێوەیە ماددەکە دا دەڕێژینەوە

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عمر،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو موقتەرەحەی کە ئێستا دکتۆرە رۆژان باسی کرد من پێم باشە تەوزیحێکی لە سەر بدەم، فەقەرە یەك و دوو ناکرێ دەمج بکرێ بە یەك فەقەرە بۆچی؟ چونکە لەبەر ئەوەی فەقەرە یەك باس لە موعەدەلی ئینتیخابی دەکا، بە واتا ئەو مورەشەحەی پێویستی بە چەند دەنگە بۆ ئەوەی کورسیەك بە دەست بێنێ، فەقەرە دوو جیاوازە لەگەڵ فەقەرە یەکدا، فەقەرە یەك نابێ دەمج بکرێ، لەبەر ئەوەی ئەوە مەعەدەلی ئینتیخابیە و پێویستە بمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو لیژنەی هاوبەش،

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر احمد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك لا دەدرێ، چونکە ئیکتیفا دەکەین بە بڕگە دوو لە خاڵی یەکەم مەبەست ئەوە بووە، وشەی هەیئە لە هەر شوێنێك هاتبێ ئەوە دەیکەینە مفەوەزیە، لەبەر ئەوەی ماددەکمان پێشتر پەسەند کرد کە مفەوەزیەی کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکانی عێراق شوێنی ئەو دەستەیە دەگرێتەوە تاکو دەستەکە لە هەرێمی کوردستاندا دەمەزرێ، سەبارەت بە ماددەکە بەو شێوەیە دای دەڕێژینەوە: ماددەی (37)

المادة (السابعة و الثلاثون):

اولاً: یتم توزیع المقاعد التي فاز بها کل کیان وفق التسلسل الأتي:

اولاً: یعاد ترتیب أسماء مرشحي الکیان حسب الاصوات التي حصل علیها کل منهم و تمنح المقاعد لهم ابتداءً من الحاصل علی اعلی الاصوات الی ان یتم تحدید کافة المقاعد التي حصل علیها الکیان.

ثانياً: في حالة عدم تحقق النسبة المخصصة للنساء ضمن القائمة الواحدة والواردة في الفقرة (1) من المادة (22) من القانون، يتم تقديم العدد المطلوب من النساء من بين الفائزات المشار اليهن في (اولاً/2) اعلاه حسب الاصوات التي حصلن عليها.

ثالثاً:

1- تعلن المفوضية العليا النسبة المئوية التي حصل عليها كل كيان و المقاعد البرلمانية التي فاز بها.

2- تعلن المفوضية العليا اسماء الفائزين بعضوية برلمان كوردستان – العراق.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەو سیغەیەی کە خوێندرایەوە، کێ لەگەڵ دایە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (3) کەس لەگەڵ دا نیە، بە زۆرینەی دەنگ پەسەندکرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

اضافة بتسلسل المادة التاسعة :

في حالة خلو اي مقعد، يتم ملأه من بين مرشحي الكيان الذي يعود اليه المقعد.

باعتماد عدد الاصوات التي حصل عليها المرشحون لملأ المقعد الممنوح وفق (اولاً/2) من المادة (37) المعدلة من هذا القانون، و في حالة تساوي الاصوات يتم ملئ المقعد الشاغر حسب تسلسل الاسماء في القائمة الاصلية.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ تێبینی هەیە؟ سێ کەس (كاك عبدالسلام، كاك خليل، د. احمد)، فەرموو كاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جارێکی تر دەگەڕێمەوە ئەسڵی مەشروع دەیویست تەبیعاتی تەبەنی ئەو سستەمە موختەلەتە چارەسەر بکات هەندێك دەبنە ئەندام پەرلەمان بە پێی مەقعەدی ئینتیخابی هەندێك دەبنە ئەندام پەرلەمان بە پێی تەسەلسولی لیست هەندێکی تر دەبنە ئەندام پەرلەمان بەپێی ڕێژەی دەنگدان، بۆ عیلاج کردنی ئەم حاڵەتە کە ئێستا نەماوە ئەم حاڵەتە، ئێمە پێشنیارمان کرد ماددەی (44)ی لەغو کراو ئیعادەی عەمەلی پێ بکرێ بەو نەسە بنووسرێ، بەتەسەوری من ئەم نەسە مەعنای نیە ئێستا پێویست نیە ئەم ئیزافەی ئەوە چونکە لێرە (وفق ماددة) اولاً: دوو: (حسب الاسماء او حسب الأصوات) نەماوە ئەو ئالیەتە، بۆیە من پێشنیار دەکەم ئیزافەی ئەو ماددەیە نەمێنێ، بەڵام بچینە ماددەی ئەسڵی کە باس دەکات چۆن مەقاعدی شاغیرە پڕ دەکرێت لەوێ بیربکەینەوە ئایا چونکە ماددەیەك هەیە لە ماددەی قانونی ئەسڵی باس دەکات ئەگەر (بعد ذلك)بە تاڵ بوو چی بکرێ، لەوێ وەکو چۆن باسی ماددەی نۆمان کرد لەوێ بڵێین ئەگەر دەمانەوێ بەپێی دەنگەکان بێت، بڵێ دەنگەکان لە جیاتی تەسەلسول، بۆیە ئیزافەی ئەو ماددەیە داعی نیە،

چونکه موبەڕیڕ بۆ ئیزافەکردنی ئەم تێکستە نەما پاش ئەوەی ئەو سیستەمە پێشنیارکراو لە پرۆژەی یاسا رەتکرا، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك خلیل،

بەڕێز خلیل عثمان حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا بە بڕوای من لەو پرۆژە یاسایە، و لە یاسا ئەسلیەکەش تا ئێستا دیار نیە، یەعنی ئێمە بڕگەیەك ئیزافە بکەین، ئەگەر لیژنەی یاسایی مەخرەجێکی بۆ بدۆزنەوە، ئایا هەر کیانێکی سیاسی بۆی هەیە چەند مورەشەح پیشکەش بکا، ئێمە لەبەرئەوەی کۆتاشمان هەیە، ئایا بۆ کۆتاکان بۆیان هەیە قائیمەکەیان چەند نەفەر بێ، و بەنیسبەت قائیمە گشتیەکە ئەوەی کە کۆتا نیە ئایا بۆیان هەیە چەند پاڵێوراو پێشکەش بکەن؟ سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو د. احمد،

بەڕێز د. احمد ابراهیم علی (وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا من تێبینیەکەم لە سەر ئەوەیە کە لێرەدا باسی لەوە دەکا کە ئیعتیمادی عەدەدی ئەسوات دەکرێ، وفق (اولاً/2) له ماددەی (37) دوایی باسی ئەوە دەکات (و في حالة تساوي الاصوات يتم ملئ المقعد الشاغر حسب تسلسل الاسماء في القائمة الاصلية) مەگەر ئەوەی کە لە ماددەی (37) هاتووە لە دووەم کە باس لەوە دەکات (كما يكون املاء المقاعد الشاغرة في القائمة الأنتخابية بعد ذلك وفق تسلسل بعد اسماء القائمة) قائیمەی ئەسڵی ئەو قائیمە چ جیاوازیەکی هەیە، ئەگەر قائیمەی ئەسڵی هەر ئەو قائیمە نیە، بۆچی لێرە ئەوەی هێناوە کە دواتر (في حالة تساوي الأصوات يتم ملئ المقعد الشاغر حسب تسلسل الأسماء في القائمة الأصلية) حەز دەکەم ئەوە روون کەنەوە بەڕاستی، وابزانم ئەوەی کە کاك عبدالسلام باسی کرد موعالەجەی کردووە، یەعنی پێ دەچێ ئەوە زیادبێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو لیژنەی هاوبەش،

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر احمد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەو پرسیارەی ئایا لیستی ئەسڵی قائیمەی ئەسڵی لەگەڵ قائیمەی دواتر جیاوازیان هەیە یان لێرە بە هەڵە هاتووە، ئەم ماددەیە زۆر بە وردی موناقەشەکرا گفتوگۆی زۆری لە سەر کرا دوێنێ ئێوارێ کۆبوونەوەی هەردوو لیژنەی یاسایی و ناوەخۆ، سەبارەت بەو لیستە قائیمەکی ئەسڵی هەیە، بەس ئەو قائیمەیە گۆڕانکاری بەسەر دادێ لەبەر ئەوەی قائیمەکە نیمچە کراوەیە ئەو قائیمە داخراو نیە، بۆیە ئەو ئیشکالیە دروست دەبێ، بەڵام ئێمە چارەسەری ئەوەمان کردووە، لە حاڵەتێك ئەگەر ژمارەی دەنگەکان کە دابەش دەکرێ بۆ ئەو کەسانە دەچێ، قائیمەکی دیکە مفەوەزیە ئامادە دەکات بەپێی ریزبەندی ئەو دەنگانەی کە هەر ناوەك، هەر پاڵێوراوەك چەند دەنگ دێنێ، بۆیە قائیمەی ئەسڵی و قائیمەی دواتر هەیە پاش ئیعلانکردنی ئەنجامی هەڵبژاردن، بەڵام لێرە حاڵەتەکە ئەوەیە (تساوي الأصوات) هەرچەند حاڵەتەکە زۆر دەگمەنە لەوانەیە رووندا، بەڵام زۆرینەی ئەندامانی هەردوو لیژنە سووربوون لە سەر ئەوەی کە ئەو حاڵەتە دانرێ، ئەگەر لە حاڵەتێك کورسیەك شاغر بوو دوو پاڵێوراو هەمان دەنگیان هێنا کامەیان دادەنرێ؟ تەنها لەو حاڵەتە دەگەڕێنەوە قائیمەی ئەسڵی پێش دەنگدان، ئەوەیە جیاوازی ئەو لیستە، دوو لیستی جیاوازن، یەك لیست نیە، و ئەو حاڵەتەش هەرچەندە زۆر دەگمەنە لەوانەیە رووندا دوو کەس هەمان حاڵەتی دەنگ بێنن، بە پۆینتیش یەکسان بن و هیچ جیاوازیان نەبێ، ئەگەر رووبدا ئەوە بەو شێوەیە چارەسەری دەکەین، دەگەڕێنەوە قائیمەی ئەسڵی، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

دوا سیاغەتان،

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر احمد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة التاسعة:

في حالة خلو اي مقعد، يتم ملئه من بين مرشحي الكيان الذي يعود اليه المقعد.

باعتماد عدد الاصوات التي حصل عليها المرشحون لملأ المقعد الممنوح وفق اولاً من المادة (37) المعدلة من هذا القانون، و في حالة تساوي الاصوات يتم ملئ المقعد الشاغر حسب تسلسل الاسماء في القائمة الاصلية.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ لەگەڵ دایە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسەندکرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة العاشرة:

نقترح الغاءها لانها معالجة في المادة (الثانية) من المشروع لتعلقها بالمادة (58) من القانون.

ماددەی دووی پرۆژەکە ئەو بابەتە یەك لا کراوە، و پێشکەشکەرانی پرۆژەکە تێبینی ئەوەیان نەکردووە ژمارەکەیان نووسیبوو ماددەی (61) کە دیتمان ماددەکە (58) و لە ماددەی دووی پرۆژەکە جێبەجێکرا، بووە ماددەیەکی قانونی دەنگمان لە سەردا، بۆیە لێرە پێشنیار دەکەین ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێ، ماددەی (58)ی ئەسڵی قانونەکە ئیلغا بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ لەگەڵ دایە ماددەکە ئیلغا بکرێ تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ فەرموو کاك عبدالسلام شەرحی بکە،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆیە داوام کرد مەجالم بدەیی چونکە ئێمە نووسیومانە، دەنگ درا، چوو، بەڵام بڵێیم لە سەر چی دەنگتان دا؟ لێژنەی یاسایی لە ئێمەی داوا کرد کە ئێمە ئەو پرۆژەیەمان دادەڕشت، دوو هەڵە هەیە لە ناو دەقی دەستوری هەموارکراو چەند ئەندامی لێژنەی یاسایی ببوورن، لە ماددەی (61) ئیشارەمان پێکردووە، دەڵێت (على أنتخابات الدورة الأنتخابية ثانية ومجلس وادارتها) ئێمە وتوومانە دووەم لا دەدەین بە هەموارکردنەکە تەنها بۆ ئەوە بووە (الدورة الثانية) نەمێنێ بڵێ (الدورة الأنتخابية) هەروەها لە ماددەی دووی پرۆژە کە لە ئەسڵەکە جارێك هاتووە، (الدورة الرابعة) خەڵك ئێمەی هەشیار کرد وتی دەورەی چوارەم پێی دەڵێن تاکو ئەمە ببێتە یاسایەك بۆ هەموو، یەعنی ئێوە ئێستا دەنگتان دا ئیلغائی ئەو موقتەرەحەی ئێمە ماددەی (61) تەنها (تحل المفوضية العليا المستقلة محل الهيئة العليا) لە دەورەی دووەم صالحە لە دەورەی داهاتوو ئینتیخاب دەبێ (الهيئة العليا للأنتخابات) سەرپەرشتی بکات، چۆن، نا کەیفی خۆتانە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بە هەرحاڵ بڕۆنە ماددەیەکی دیکە،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

اضافة المواد البروتوكولية الى المشروع:

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ تێبینی هەیە؟ فەرموو کاك دڵشاد،

بەڕێز دڵشاد حسین قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێش ئەوەی بڕۆینە سەر ئەو ماددانە کاك خەلیل پێشنیارێکی کرد منیش لە یاساکە سەیرم کرد دیاری کراوە لە یاسا کۆنەکە کەم ترین لیست چەند پالێوراوی هەبێ، بەس زۆرترینەکەی دیاری نەکراوە، ئەمە خەلەلی قانونی بۆ دروست ناکات دوایی بۆ کۆمسیۆن، چۆن لە یاسای پارێزگاکان کە دوو ئەوەندە دادەنرێ، ئاخۆ بەم یاسایەش هەمان رێکار پەیڕەو دەکرێ بۆ ئەوەی دوو ئەوەندە کاندید دانرێ، لە کەمترینەوە کە سێ کەس بێ، تا دوو ئەوەندە کاندید بەپێی دەنگەکان، حەز دەکەم رووونکردنەوەیەك بدەن ئەگەر دەزانن فەراغێکی یاسایی هەیە بۆ ئەوەی موعالەجەی بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو حاجی بلال،

بەڕێز احمد سلیمان عبدالله (بیلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا هەمان تێبینیم هەبوو کاك دڵشاد باسی کرد، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عونی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە دوای ئەو تێبینی و پێشنیارانە کە لەلایەن ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەشکرا، لیژنەی هاوبەش تێبینی ئەوەی کرد ماددەی (61) دەبێ دوو فەقەرەی لێ ئیلغا بکرێ، لەبەر ئەوەی لە ماددەی پێشوو دەنگمان لە سەر دا چارەسەر کرا، واتە ئەو فەقەرانە بمێنێتەوە تەعاروز دەکا لەگەڵ ماددەکانی پێشوو کە قسەمان لە سەر کرد دەنگمان لە سەردا، بۆیە ئێستا ماددەی (61) بەم شێوەیە دەیخوێنینەوە (تلغى الفقرتان اولاً و ثانياً من المادة الحادية والستون من القانون ويعاد تسلسل بقية الفقرات كالأتى) واتە سێیەم و چوارەم دەبێتە یەکەم و دووەم، ئەسڵی قانونەکەتان بۆ دەخوێنمەوە،

المادة الحادية والستون:

اولاً: إذا فقد عضو البرلمان مقعده لأي سبب كان يحل محله المرشح التالي في قائمته طبقاً للترتيب الوارد فيها بنسبة القوائم.

ثانياً: إذا فقد عضو البرلمان مقعده لأي سبب كان يحل محله المرشح التالي من نفس الكيان السياسي المؤتلف ضمن القائمة الأنتخابية المؤتلفة.

ئەو دوو فەقەرەیە چارەسەر کرا لە ماددەی پێشوو کە دەنگمان لە سەردا، بۆیە زیادە لێرە

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو ماددە (58)ی باسی دەکەن پێش تەعدیلی پێنجەم بوو، ماددەی (61)ی لە قاعیدەی تەشریعاتی عێراقی هەیە پاش ئەوەی (تضاف ماددة) و (يعاد تسلسل) دەڵێ: (تحل المفوضية العليا المستقلة للأنتخابات العراقية محل الهيئة العليا لأنتخابات المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق الواردة في هذا القانون للأشراف على انتخابات الدورة الانتخابية) لێرە سەرنج بدەن، (الثانية للمجلس وادارتها)، ئەم هەموارکردنەی ئێمە پێشنیارمان کردووە بۆ ئەو نەسەیە تاکو (تحل المفوضية محل الهيئة) نەبەس بۆ دەورەی دووەم بێ بۆ هەمووی بێت، لە باتی (الدورة الثانية) وتوومانە (انتخابات البرلمان)، (اذا فقد) نەماوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو كاك عونی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی كاك عبدالسلام ئێمە ماددەی دوو لەو پرۆژەیە کە دەنگمان لە سەردا بە تەعدیل کردنی ماددەی شەشەمی قانونەکە فەقەری یەکەم، اولاً: من المادة السادسة مكررة، سیاغەکەی بەو شکلە بوو: تعدل الفقرة اولاً من المادة السادسة المكررة من القانون وتقرأ كالأتي المادة السادسة مكررة:

اولاً: تحل المفوضية العليا المستقلة للأنتخابات محل الهيئة العليا لأنتخابات برلمان كوردستان ـ العراق الواردة في هذا القانون للأشراف على انتخابات البرلمان وادارتها بموجب أحكام الفقرة الرابعة من المادة الثانية من قانون المفوضية العليا المستقلة للأنتخابات رقم (11) لسنة 2007 لحين تشكيل الهيئة العليا للأنتخابات والأستفتاء في إقليم كوردستان) واتە لە هەر جێگا مفەوەزیە شوێنی هەیئەی دەگرێ، ئەوە دەنگمان لە سەر دا قانونەکە بووە ماددەکی قانونی لێرەوە تەسدیقمان کردووە، كاك عبدالسلام ئیلغامان کرد ماددەی (58) ئیلغامان کرد ماددەکی مەرحەلی بوو بۆ ئەو کاتەی بۆ ئینتیخاباتی پەرلەمانی دەورەی دووەم بوو، ئینتیخاب کرا تەواو بوو، ئیجاب ناکات ئەو ماددەیە لێر بمێنێتەوە، (تلغى الفقرتان اولاً و ثانياً من المادة (61) من القانون) سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەو شێوەیەی کە كاك عەونی خوێندیەوە لەو ماددەیە، کێ لەگەڵ دایە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ یەك کەس لەگەڵ دا نیە بەزۆرینەی دەنگ پەسەندکرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر، كاك حاجی فەرموو،

بەڕێز احمد سليمان عبدالله (بيلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.